

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

UKRAINIAN LABOR NEWS,
Cor. Pritchard Ave. and McGregor
Winnipeg, Man., Canada.

The Provincial
Library

UKRAINIAN LABOR NEWS

три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу. — Published three times a week: on Tuesday, Thursday and Saturday.

SUBSCRIPTION RATES:
Per year \$4.00
Per half year \$2.00

PKI XI. 4. 63 (1270).

ВІСНОК, 28. ТРАВНЯ 1929.

WINNIPEG, MAN.

TUESDAY, MAY 28th, 1929.

No. 63 (1270).

VOL. XI.

НАНКІНСЬКИЙ УРЯД ПРОГОЛОСИВ ВІЙНУ ФЕН Ю-СЯНОВІ.

ШАНГАЙ, Китай, 25. травня. — Державна рада нанкінського націоналістичного уряду формально проголосила війну проти маршала Фен Ю-Сяна, відомого як "християнського генерала".

ЛОНДОН, 25. травня. — Звідомлення з Шангаю до "Дейлі Мейд" кажуть, що китайський націоналістичний уряд усунув маршала Фен Ю-Сяна зі всіх його постів в уряді й видав приказ арештувати його під замітом знищення залізничні Пенін-Ганков.

Нанкінська правляча кліка закладає також Фен Ю-Сянові непослух центральному уряду, збільшення його армії й отримання 2,500,000 доларів від радянського уряду, з яким він мав підписати тайний договір.

(Історія про отримання 2,500,000 доларів від радянського уряду є вдумана для того, щоб представити Фен Ю-Сяна в очах капіталістичних держав як союзника Радянського Союзу, якого капіталістичний світ повинен поборювати.)

2,500 ДЕЛЕГАТІВ НА ПЯТИМ ВСЕСОЮЗНИМ КОНГРЕСІ РАД.

МОСКВА, 22. травня. — П'ятий Всесоюзний Конгрес Рад відкрився тут вчора при участі 2,500 делегатів, що репрезентують робітників і селян цілого Радянського Союзу.

Михайло Калінін, голова Центрального Виконавчого Комітету, заявив, що закордонне політичне становище Радянського Союзу значно поліпшилося в порівнянні з недавнім минулим.

Від часу останнього конгресу радянський уряд виправлює плани загального розроблення для всіх держав, щоб увільнити народи від тягару

мілітаризму й спасти їх від страхів війни. В той спосіб радянський уряд підніс волю й значення Радянського Союзу в очах робітників, сказав Калінін.

Олександр Ріков, голова Ради Народніх Комісарів, здав звіт в імені радянського уряду.

МОСКВА, 24. травня. — Офіційний комуніст сповідає, що на приказ Державного Політичного Управління страчено двох високих урядовців і професора Ленінградського Гірничого Інституту за контр-революційну діяльність.

В СЛОВАЧЧИНІ СТРАЙКУЄ 25,000 ЗЕМЕЛЬНИХ РОБІТНИКІВ.

БРАТИСЛАВА, Чехословаччина, 21. травня. — 25,000 земельних робітників у Словаччині вийшли на страйк, який швидко поширюється.

Влада всіма способами переслідує страйкуючих робітників і в страйковий район існує воєнний стан. Жандармерія розбила багато страйкових мітингів і побила робітників. Вона займає цілі села.

Влада заборонила всі публичні мітинги в західній і південній Словаччині. Вечером не видно нікому виходити на вулицю, а днем не вільно збиратися більше як тром особам.

ПРАГА, Чехословаччина, 22. травня. — В Кошицях розпо-

чався судовий процес проти циганів-людіт. Акт обвинувачення обіймає поверх 250 сторінок друкованого на машині тексту. Процес підготувався на протязі 16 місяців. На суд поставлено 17 циганів і 2 циганки. Обвинувачують їх у 6 випадках морду, бо за людство на підставі чеських законів не судять.

Всі обвинувачені відмовляються від свого попереднього призначення в морді та в тому, що вони їли вбитих людей. Вони кажуть, що поліція та жандармерія страшенно катували їх, поки не змусили взяти на себе вину, яку поліція приписує їм.

АМАНУЛА ВІТХАВ З АФГАНІСТАНУ.

СИМЛА, Індія, 24. травня. — Аманула, бивший король Афганістану, його брат Інаутула, що був короткий час королем після нього, та жінка Аманула Сорія, які прибули вчора до Чаману в Баухістані, відіждуть сьогодні до Бомбею, а звідтам до Європи.

Утеча Аманула та його родичів з Афганістану очевидно означає повний провал його старань відібрати трон, який захопив бандит Баха Сакао і проголосив себе королем Габідулою.

Аманула зрікся трону 14-го січня в користь свого брата

Інаутула, коли проти нього повстали реакційні елементи, що не годилися на введення ним західних реформ.

ВИСЛІД ВИБОРІВ У ПІВНІЧНОЇ ІРЛАНДІЇ.

БЕЛФЕСТ, Ірландія, 25. травня. — Вислід загальних виборів у північній Ірландії викаazuje, що юніоністи здобули 34 зі всіх 53 місць у парламенті й будуть мати забезпечену більшість. Націоналісти здобули 11 місць, незалежні юніоністи два і лейбористи одне місце.

Конвенція Індустріальної Юнії Голкових Робітників

МОНТРЕАЛ. — Тут відбулася перша краєва конвенція Індустріальної Юнії Голкових Робітників Канади при участі 36 делегатів.

На першій сесії, що розпочалася 11. травня, крім вибору ріжних комітетів, промовляв тов. А. Е. Сміт, генеральний секретар Канадської Робітничої Оборонної Ліги. Він говорив про переслідування робітників у Канаді, як арештування й засуд тов. Арво Ваари, редактора фініландської робітничої газети "Ваанау", і домагався для молодих робітників у Торонто, заборона свободи слова і зборів та недавнє арештування двох молодих товаришів у Монреалі. Канадська Робітничої Оборонної Ліги обороняє всіх робітничих виступів і бореться проти переслідування робітників. Конвенція одоголосно ухвалила резолюцію, в якій закликає юнію та робітників головної індустрії вступати до К.Р.О.Л. і підтримувати її.

Звіт секретаря Залцберга.

На другій сесії здавав звіт тов. Дж. Б. Залцберг, секретар юнії. Звіт докладно представив досягнення, труднощі й недовідки протягом останніх дев'ятих місяців праці, від кої в Торонто відбулася провізорична конференція для організування індустріальної юнії. Звіт змалював також положення в індустрії в цілій країні, яке погіршується для робітників і кредитової юнії не в силі цьому зарадити. Люкалі нової юнії засновано в Монреалі, Торонто й Вінніпегу. Є вже 12 люкалів юнії і вигляди

на майбутнє є добрі. Переважно вже кілька страйків і в більшості випадків вони були успішні. Звіт предкаже цілий ряд пропозицій, які переслано до окремого комітету.

Предложено резолюції.

На третій сесії резолюційний комітет предкаже такі резолюції: протест проти плянованої депортації тов. Джова Фарбі й Сема Ленгаї; одобрення аплікації до Інтернешіонал Інд'ї Трейд Коміті оф Пролетаріат Енд Екшн; організація і домагається для молодих робітників. Предкаже також привітну резолюцію для Трейд-Юнії Освітньої Ліги за її допомогу в організуванні робітників головної індустрії і мобілізуванні ліво-крильського руху в юнії взагалі. В шість місяців промовляв тов. Тим Бак, генеральний секретар Т.Ю.О.Л., який пояснив роль і значення цієї організації в трейд-юнійній русі. Всі резолюції були прийняті одоголосно.

Після того організаційний комітет предкаже свої пропозиції. Важніші з них такі: організація Французо-Канадійців, встановлення департаменту і французького організатора, заснування французької газети й видавання бюлетенів у французькій мові; організація торонтоських дремейкерів і приготування до генеральної страйку; найтісніші братні взаїношення з Індустріальною Юнією Злучених Держав; боротьба за 40-годинний і 5-денний тиждень праці; боротьба проти роботи від шутки; організація робітниць; кампанія за органі-

зуванням вінніпегських кушнів і назначення єврейського організатора для Монреалу. Всі пропозиції були прийняті.

Освітній комітет предкаже дві пропозиції: видавання місячного органу, якщо фінанси дозволять, і заложення освітнього департаменту генерального езекутивного радю і подібних департаментів джойнт-бордами.

Резолюція в обороні С.Р.С.Р.

На останній сесії ухвалено резолюцію в обороні Радянського Союзу, а також другу резолюцію, що являє собою демократичних убійників берлінських робітників. Остання резолюція прийняла принцип, що Перше Травня є визначним робітничим днем для Індустріальної Юнії.

Фінансовий комітет предкаже свої рекомендації щодо вкладок і фінансів юнії. Конституційний комітет виготовив конституцію для юнії. Комітет для звіту урядників предкаже низку рекомендацій і всі вони були прийняті.

Привіт зі Злучених Держав.

Протягом конвенції наспівали привітні телеграми від ріжних робітничих організацій у Канаді й Злучених Держав. Конвенцію вітав також тов. Луїс Гайман, президент Індустріальної Юнії Трейд Воркерс у Злучених Держав.

На закінчення конвенції вбрано езекутивну юнію. Тов. Макс Шур зівтав вибраній доловою, а тов. Дж. Б. Залцберг генеральним секретарем. Генеральна езекутивна рада буде складатися з 15 членів і її оідок буде в Торонто.

СТРАЙК У ВЕСТЕРН ГЛОВ ВОРКС.

Тов. М. Долгой, організатор Індустріальної Юнії Голкових Робітників у Вінніпегу, дав таку заяву до нашої газети:

Минулого тижня юнія організувала це одну шапу, де виробляються рукавиці. Шапа Вестерн Глов Воркс хотіла накиннути поштучну роботу катерам, які дотепер працювали тижаєво. В наслідок того робітники вийшли на страйк, який розпочався в суботу рано.

В понеділок рано всі страйкуючі робітники вийшли на пікетову лінію. Хоч власник шапи заявив, що може заповнити місяця іншими робітниками, не було видно нікого, щоб входив до будинку.

Робітники на страйку знають, що це звичайний трик, і вони будуть страйкувати, поки не виборять своїх домагань.

Офіс вінніпегського люкалю юнії знаходиться під ч. 482½ Main St.

ЗАСУДЖЕНО РОБІТНИКА.

МОСКВА. — У Варшаві засуджено робітника Якова Домба на чотири роки тяжкої праці за мниму приналежність до польської Комуністичної Партії. Одиноким "доказом" проти нього було свідчення агента-провокатора, що є на платній службі у поліції.

ГОРТИ ДИКТАТОРОМ ДО СМЕРТИ.

БУДАПЕШТ, Угорщина, 22. травня. — Прем'єр Бетлен заявив, що Горті залишиться диктатором до смерти, бо Угорщина не вибрала ще кандидата на королівський престол. В той час, як приклянутий монархіст свариться між собою, кого покласти на угорський престол, соціалісти протиняються всякому монархічному устроєві. Уступлення диктатора-регента Горті в теле-

рішній час викликало-б велике заворушення в Угорщині. Бетлен каже також, що Угорщина не буде домагатися ревізії Триантського мирового договору, поки в Європі не настануть кращі й спокійніші часи, бо Угорщина не хоче причинитися до вибуху нових заворушень в Європі.

Товариші! Відновляйте передачу на "Укр. Роб. Вісти"

КОНФЕРЕНЦІЯ ДЕЛЕГАТІВ МАЛОЇ АНТАНТИ ПРОТИ С.Р.С.Р.

БІЛГОРОД, Югославія, 20. травня. — Тут розпочалася сьогодні конференція представників держав, що належать до малої антанти. Міністри закордонних справ Чехословаччини, Югославії й Румунії, які всі є учасниками антирадянського воєнного пакту, будуть обговорювати здуку всіх сепаратних пактів між собою в один обов'язуючий договір, звернений проти Радянського Союзу.

Хоч румунський уряд підписав мировий протокол радянського уряду, проте він прилучився також до пакту між Польщею, Чехословаччиною та Румунією, що передбачає спільну військову акцію проти Радянського Союзу.

Ходять слухи, що буде порушена справа відновлення дипломатичних зносин з Радянським Союзом, щоб улекшити

відновлення торгівлі. Уважають також, що уряди всіх трох держав стануть на сільних ґрунті з французькими імперіалістами проти італійського імперіалізму та його союзника Угорщини.

БІЛГОРОД, Югославія, 22. травня. — На конференції держав малої антанти, що тут відбулася, чехословацький міністер закордонних справ Бенеш пропонував, щоб ціла маала антанта визнала Радянський Союз. Румунія заявила, що не згодиться на визнання так до того, поки Радянський Союз не зречеться Бесарабії в користь Румунії. Югославія також була проти визнання. Держави малої антанти рішили продовжити свій спільний договір, що кінчиться 7-го червня ц. р. Жадних змін у договорі не зроблено.

ЗІ СТРАЙКУ ТЕКСТИЛЬНИХ РОБІТНИКІВ У НОРТ КАРЛАЙНІ.

ГАСТОНІЯ, Норт Каролайна. — Уже пораз третій викличено тут з винаятого приміщення склад поживи для страйкерів, який утримувала Міжнародна Робітничо Допомога. При помочі страйкерів побудовано власне приміщення, бо власники домов відмовилися винайти люкаль.

Наймти фабрикантів заявили, що спалить побудоване приміщення за трох днів. Страйкері поставили свою власну варту, яка стереже склад день і ніч. Висланий до Вашингтону делегати страйкерів відмовлено переслухання в сенаті Злучених Держав. Страйкері прибули

до Нью-Йорку, де пікетували резиденцію одного з власників фабрик, обитих страйком. У Гастонії настрий серед страйкуючих робітників добрий і боєвий. Потрібна дальша допомога для голодних страйкерів.

АРЕШТ 5 ФРАНЦУЗЬКИХ КОМУНІСТІВ.

ПАРИЖ, 20. травня. — У Вісенсі відбулася сьогодні велика демонстрація проти приготувань до імперіалістичної війни проти Радянського Союзу. П'ятих комуністів, учасників демонстрації, арештовано.

ДАЛЬШІ ДЕМОНСТРАЦІЇ В БЕРЛІНІ.

БЕРЛІН, 21. травня. — По-мимому заборони мітингів урядом, робітники Берліна демонстрували проти убивства 27 їхніх товаришів берлінською поліцією на приказ соціал-демократичного шефа поліції Цергібеля та домагалися його усунення.

Демонстрація відбулася у Франкфуртер Алле в суботу й позначилася гострими сутичками з поліцією.

БЕРЛІН, 22. травня. — Розпорядок соціал-демократичного шефа поліції Цергібеля про прогнання з Німеччини Грегора Гросмана, берлінського кореспондента московської "Правди", за його звідомлення про першотравневі події — зівстав завішений на шість місяців пруським міністерством. Гросман вініс апель проти розпорядку Цергібеля минулого тижня.

АРЕШТ ХОРВАТСЬКОГО ПРОВІДНИКА.

БІЛГОРОД, Югославія, 22. травня. — Не зважаючи на заборону поліції, до Білгороду прибув хорватський провідник Світозар Прибічевич, щоб відати свою хору жінку. Поліція негайно арештувала його й вивезла до малого міста в глибині Сербії. Тепер очікують дальших арештів хорватських провідників.

Помимо гострої цензури, до преси наспівують відомости, що королівська диктатура з кожним днем наживає собі шораз більше ворогів. Приходить час, коли диктатура буде зму-

шена уступити (а цього вона добровільно не зробить), або розпіне страшний терор, щоб втриматися при владі.

ДОПОМОГА ДЛЯ БІДНОТИ.

Сільський Господар і Український виділили зі своїх прибутків 570 тисяч карбованців на кооперування бідноти. Місцеві сільсько-господарські та кредитові спілки й товариства відраховуватимуть для цього ж 15 процент із своїх прибутків. На ці кошти кооперується 351,000 бідняцьких господарств на Україні.

UKRAINIAN LABOR NEWS

Printed and published tri-weekly by the Workers and Farmers Publishing Association, Limited, a joint stock company, incorporated under the laws of Manitoba, at its head office and place of business, at the corner of Pritchard Avenue and McGregor Street in the City of Winnipeg, Manitoba.

Subscription per year \$4.00

Telephone: 51 465

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТИ

газета для робочого люду — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу.

Видля Робітничо-Фармерське Видавниче Товариство, закорпороване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Українським Робітничим Дому, на розі вулиць Пritchard і McGregor, у Вінніпегу, Ман.

Передплата на рік \$4.00

Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS

Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

Редакція за оголошення не відповідає.

ДЛЯ НИХ ЦЕ ЕКСПЕРИМЕНТ.

В середу, 15. травня в клівлендському шпиталі експлуодував склад фільм для рентгенівської фотографії (екс-рей). Ці фільми мали в собі трійливі газу. Коли той склад експлуодував, шпиталь почав горіти, а трійливі газу від фільмів розійшлися по цілому шпиталі. Вони почали затроювати людей не тільки хорих, але й докторів, доглядачів, фармацевтів, поліцаїв, що рятували людей палаючого шпиталю.

Про це вже повідомлялося в нашій пресі, як повідомлялося також, що в наслідок затроювання газом згинуло 126 осіб. Отрує газу була така велика, що багато осіб, що здавалися на перший погляд легко затроєні, потім помирали. Вмирали вже люди, що їх було введено на свіже повітря, вмирали, коли їх було забрано до інших шпиталів. Така була сила трійливого газу від тих фільмів для екс-рей.

Хоч давно вже є винайдені і вживані безпечні фільми, але що вони коштують дорожче, то адміністрація шпиталю їх не вживала, але вживала оці затроєні фільми. А що буржуазія і її вчені всякі подібні випадки зараз же використовують, то на нечувану силу трійливого газу в клівлендській катастрофі негайно звернули свою увагу воєнні експерти Злучених Держав. Вони почали слідувати — не з цієї війни сталася катастрофа, не щоб потягнути до відповідальності осіб чи господарів, що тримали такі небезпечні матеріали на складі, але почали досліджувати, що то за сила тих газів та від чого вони походять. І після перших же днів дослідів експерти заявляють, що ці вбивчі газу уявляють собою найбільш смертоносне сполучення за всі відомі дотепер газу. Голова хемічного відділу воєнного міністерства Злучених Держав генерал Г. Гукрест заявив:

"Нам покищо невідомо, що це за сполучення... Я думаю, що на помешнях від газу треба дивитися скорше, як на прирешених в жертву задля досвіду, а не як на жертви небезпечності."

Коли для звичайних людей, що хочуть мирно жити, ці жертви є наслідком небезпечності, негосподарності, наслідком заощадження кілька тисяч доларів, щоб потім було з чого вкрати десятки тисяч — то для воєнних експертів це просто "жертви задля досвіду", жертви, завдяки яким воєнні крути набудуть до своєї смертоносної скарбниці ще страшніші трійливі газу, що і до цього часу воєнний світ знав та вживав на полях бою.

Саме зараз, коли затихли ліцейні балачки в Женеві про роззброєння, коли представники капіталістичних держав відкинули радянські пропозиції про роззброєння, коли вони шалено будують кораблі, літаки, винаходять найстрашніші трійливі газу, коли цілями димом по всіх країнах удосконалюються в кидаючі бомби з літаків на штучно збудовані села, тверді, — в таку хвилю якраз для них клівлендська катастрофа і її жертви просто несподіваний винахід найстрашніших газів, великий цінний експеримент, завдяки якому, вони колись мурдуватимуть не десятки чи сотки осіб, але десятки та сотки тисяч людей.

ДЕМОНСТРАНТИ, ЩО ПОВОДАТЬСЯ, ЯК БАНДИТИ.

Такими демонстрантами показалася цим разом ньюорська поліція. Зрештою вона навіть не демонструвала, а парадувала, тобто, виконувала щось "поважнішого", як демонстрація. Парадувала вона не 1. травня, а 18. травня. Так вона парадуює що року по Бродвею, щоб показати поважним жителям найбільшого у світі капіталістичного міста, яку вірцеву охорону вони мають.

Правда, самою парадом, крім машерування в ногу, блискучих гудзиків на уніформах та клобів в руках, нічого іншого не покажеш. Однак цього року транілася ньюорським поліцаєм в цей врочистий день нагода продемонструвати перед своїми хлібодавцями свою фізичну силу. Парадуючі поліцаї побачили на приміщенню комуністичної газети "Дейлі Воркера" великий плякат з написом: "Геть звірства поліції Вокера!" (Вокер — це ньюорський ситі-мейор). Звірства, проти яких голосив напис, був виконаний ньюорською поліцією над пікетами страйкуючих робітників. Парадуюча поліція обурилася тим плякатом. Як то, її поліція, кажуть "геть із звірствами"! Що ж вона тоді робитиме?

І от відділ поліції під проводом одного свого офіцера показав, що вона, поліція, вмє збитуватися не тільки над пікетуючими коло фабрики страйкерами, але й над тими, хто вступає проти звірств поліції. Цей відділ кинувся, як бик на червону плахту, на приміщенню "Дейлі Воркера" і зажадав, щоб плякат було усунено. В приміщенню поліція застала Бена Ліфшица, організатора, й зажадала, щоб він зняв плякат. Той відмовився. В другій кімнаті поліція надбала піонерську конференцію і з тої кімнати вона почала зривати плякат. Піонери у відповідь на поведінку поліції вишшли на вулицю, забравши

з собою боеві клічі й почали демонструвати перед будинком, співаючи "Інтернаціонал". Все це притягнуло сотки народу, що пригладзали, як поліція зривала плякат та демонстрації піонерів. Зривавши плякат, поліція кинулася на демонструючих піонерів, хватаючи та кидуючи ними від стіну. Прибули поліцейські вози і поліція, під протестуючі оклики соток глядачів, почала кидати дівтору в поліцейські вози. Дорогою, мабуть, щоб доказати, що звірство є її привілем, поліція бігла дітей. Герман Елбала її прийшлося завести, замість поліції, до шпиталю. Доктор сказав, що в побитою "правдоподібно" проломлено на голові череп.

Потім був суд над побитими, а не над поліцією, хоч по правильному повинно було бути якраз навпаки. Суддя тільки Ліфшица засудив на місяць арешту, всіх же інших дорослих засудив по два дні арешту, а що вони відсиділи його до суду, то він пустив їх доми. Дітей протримано довше, завезено до дитячого суду й там звільнено. Але обидва судді дуже хвалили поліцію за її браві діла, за те, що вона навіть у врочистий день своєї паради не залишилася пасивною, але, з нарахенням на власну безпеку, вступила в бій з плякатом та парою десятками робітничих дітей й тим врятувала 10-мільйонове капіталістичне місто від небезпеки і відвоювала ньюорській поліції право на звірства не тільки над страйкуючими робітниками, але й над їхніми дітьми.

СПІВЕЦЬ БОРОТЬБИ Й ПРАЦІ.

(До тринадцятих роковин смерті Івана Франка.)

Я син народу, що вгору йде,
Хоч був я запевний в люду.
Мій поклик — праця, щастя
І свобода.
Я хлопський син, пролог не
Тепляк.
Іван Франко.

Тринадцять літ тому назад в окупованім царським військами Львові помер борець-революціонер, поет-письменник, публіцист, видатий український вчений, громадський діяч — Іван Франко. Помер в таких умовах, що українська суспільність дізналася про його смерть місяць пізніше. Помер самотній, розбитий парадом в оточенню царської жандармерії, виклятий українськими поетами та патріотами.

Та над цим ми спиняться не будемо. Нам зараз цікавить більше те, по скільки ми величезну спадщину і невисуцуючі діяльність Івана Франка використовуємо для революційного руху й культурного піднесення тих українських трудящих мас, для яких так невтомно працював Франко.

Бо що-ж то значить, коли ми кличемо: шануйте концерт-мітингами чи мітингами та публіцистичними лекціями пам'ять Леніна, Шевченка, Франка? Ми не робимо це тому, щоб тільки зійтися, поговорити, похитати своєю головою з жалю, що ті люди померли, поспівати дещо з їх творів, подекуймавати ї, розійшовшись, на другий день забути. Коли ми так робимо, то значить, ми робимо не те, що треба, не те, що повинні робити. Популяризувати імя котрогось видатного діяча, що своєю чи то громадсько-політичною, науковою чи літературною діяльністю дуже багато зробив для визволення трудящих мас з китів капіталістичного визиску — ми ту популяризацію ставимо собі не за самоціль, але робимо її як засіб політично-класового та культурно-освітнього виховання трудящих мас, як засіб їх революційнізації. Ми хочемо, щоб ті маси, вивчаючи, скажемо твори Івана Франка, переймалися їхньою визвольною ідеєю — ідеєю "дух, що тіло рве до бою, рве за щастя, поступ, волю".

Як пише один з молодих сучасних українських вчених, "ми зберігаємо в своїй пам'яті не тільки імена борців за визволення людства, а і імена катів і паразитів. Шевченко — і цар Микола І; паризькі комунари — і Тігр; Люксембург, Лібкнехт — і Носке — вони нерозривні в нашій свідомості, бо нерозривно поєднані між собою класова солідарність і класова ненависть. І перші й другі імена ми використовуємо, щоб піднести класову свідомість мас, їхню волю до боротьби.

І далі: тільки тоді історичне імя може бути за чинну, виховавчу, культурно-політичну силу, коли воно здобуває собі

масову популярність. Ленінове імя не могло-б стати за революційний чинник планетарного масштабу, як би воно не було на устах і в думках десятків мільйонів.

Ми ще не навчилися шанувати як слід своїх визначних революційних діячів. "Методика увічнення" в нас іще дуже примітивна. З українських революційних художників слова тільки Шевченкові до певної міри "пошастило" — тільки його імя справді пішло в гуцулу робітничо-селянських мас.

Що-до інших революційних діячів наших, то ми обмежуємося далеко меншим. Раз на кілька років — особливо, коли роковини — "десятиріччя", або "п'ятиріччя", — ми вибухаємо зливою статтей, доповідів і лекцій, щоб другогі-таки дня про них забути. Ми ще не навчилися зв'язувати революційні імена з повсякденним життям, із повсякденним побутом трудящих мас, не навчилися використовувати для цього найрізніші способи.

Лекше недоцінити, ніж перецінити значення Івана Франка в історії нашого культурно-громадського руху. Пого трудове походження, незламний революційний запал, що не розгасав крізь десятиріччя, кольоральний художній хист, кольоральні здібності, інтелектуальні розмахи, ерудиція, надлюдська працездатність, нарешті, той, подиву гідний, універсальнізм, що явив собою глибоку особисту трагедію для Франка, але був соціально-історично детермінований і, як на тодішні обставини, необхідний (саме — необхідний), — усе це ставить Франкове імя на почесне місце в довгому мартіролозі українських революційних діячів.

Саме цей трагічний універсальнізм спричинився до того, що з стількома найрізнішими діялками нашого культурно-політичного розвитку нерозривно поєднана багатобачна індивідуальність Франкова.

Франко — першорядний художник, класик української літератури;

Франко — визначний науковий діяч-фільолог;

Франко — один із найбільших українських літературних критиків;

Франко — один із фундаторів наукового соціалізму на Україні; у раді імен — Драгоманов, Падолінський, Зібер — імя Франка, популяризатора Марковських творів, співавтора програми польської соціалістичної партії й автора коментарів до неї — чи не найвизначніше. Цієї заслуги не можуть стерти навіть пізніші збачення його, полеміка проти Марксизму, націоналістичні ухили, то-що.

Нарешті, Франко — революціонер-практик, пропагандист,

організатор, не одного разу — жертва австрійської жандармерії, чорнороб партійної преси, невтомний, уїдлиив публіцист і полеміст, вихователь громадських кількох поколінь галицької молоді.

Імя Франка є символом кількох десятиріч в історії розвитку громадського руху в Галичині."

І що-ж ми зробили, щоб спопуляризувати цю найвидатнішу постать в історії визвольної боротьби українського народу, ми, як організація? Ми зробили дуже мало. Причини — наша невмілість і небезальство.

Коли вона у нас була заведена до цього часу, то пічимо же ми працю в цьому напрямі

БОРОТЬБА ПЕРЕГІНСЬКИХ ЛІСОВИХ РОБІТНИКІВ.

Відгомін боротьби лісових, деревних робітників Перегінської околиці докотився аж до Канади. Про страйк і арешти активніших страйкерів в Перегінську писалося в нашому часописі.

Виходці-імігранти з Перегінської околиці, що живуть зараз в Торонто, встановили Комітет Допомоги Перегінським Страйкерам і стали збирати фонд на допомогу арештованим і іншим жертвам страйкової боротьби. На заклик цього комітету відгукнулася й інші місцевості. Повстали тут-то там місцеві комітети та стали допомагати справі.

Торонтоський комітет звернувся до нашої організації в Торонто, щоб допомогти зв'язком з товаришами в старому краю. Негайно вислали дві кабельграми, щоб товариші в старому краю розглянули ситуацію, пояснили її, та щоб підприняли допомогову акцію. У відповідь ми отримали подібні пояснення про боротьбу лісових робітників Перегінської околиці з їхніми визискувачами та про те, що сталося з арештованими страйкерами. Важливіші відомості будуть цікаві не тільки виходцям з Перегінської й околиці, але й всім нашій іміграції.

Нещадний визиск лісових робітників.

Населення Перегінська й околиці живе зараз, головним чином, з заробітків при лісових роботах. Метрополітальні ліси перегінської околиці віддані для експлуатації багатющій заграничній фірмі Глезінгерів, яка нещадно визискує кілька тисяч робітників, користуючись збубожінням населення після війни, великою резервною армією безробітних з близьких і дальших сторін, а найбільш неорганізованістю робітників.

Праці для лісових робітників є досить тільки в літі. Що вони зароблять в літі, з тогось місять жити цілий рік. Більшу частину року блукають робітники даремно за працю, бо їй тяжко дістати. Зимово нужда гнобить всіх. Робітники і їхні діти ходять голодні й обдірані. Ці умовини відбиваються на загальному здоров'ю працюючого населення в жалюливий спосіб.

Платня за тяжку й небезпечну працю така, що з ньої вжити не можна. Фірма спроваджує робітників з інших околиць, щоб таким чином примушувати місцеве населення працювати за подиктовану платню. З робітниками поводяться урядники й наганячі фірми, як з рабами.

Знайшли правильний спосіб порятунку.

Тяжке становище примушило робітників Перегінська шукати порятунку. Вони зовсім правильно додумалися, що односторонній порятунок в організації

від тепер. Закладаймо при всіх відділах наших організацій самоосвітні гуртки, в яких постановним своїм завданням винятити творчість і ту добу, а якій вони творили, таких людей, як Шевченко, Франко, Кобилянський. Ми пропонуємо почати тепер з Франка. Він дуже близький до нас своєю творчістю, і умовини, в яких він працював і які так яскраво відбилися на його творчості, нам найкраще відомі. Твори його дуже легко набутити. А щоб краще розуміти його творчість — маємо для цього, хоч короткі, але досить добрі, огляди його творчості. Одною з найдоступніших з таких оглядів є брошура О.М. Доршкевича, видана нашим видавництвом.

Боротьба перегінських лісових робітників.

Відгомін боротьби лісових, деревних робітників Перегінської околиці докотився аж до Канади. Про страйк і арешти активніших страйкерів в Перегінську писалося в нашому часописі.

Виходці-імігранти з Перегінської околиці, що живуть зараз в Торонто, встановили Комітет Допомоги Перегінським Страйкерам і стали збирати фонд на допомогу арештованим і іншим жертвам страйкової боротьби. На заклик цього комітету відгукнулася й інші місцевості. Повстали тут-то там місцеві комітети та стали допомагати справі.

Торонтоський комітет звернувся до нашої організації в Торонто, щоб допомогти зв'язком з товаришами в старому краю. Негайно вислали дві кабельграми, щоб товариші в старому краю розглянули ситуацію, пояснили її, та щоб підприняли допомогову акцію. У відповідь ми отримали подібні пояснення про боротьбу лісових робітників Перегінської околиці з їхніми визискувачами та про те, що сталося з арештованими страйкерами. Важливіші відомості будуть цікаві не тільки виходцям з Перегінської й околиці, але й всім нашій іміграції.

Нещадний визиск лісових робітників.

Населення Перегінська й околиці живе зараз, головним чином, з заробітків при лісових роботах. Метрополітальні ліси перегінської околиці віддані для експлуатації багатющій заграничній фірмі Глезінгерів, яка нещадно визискує кілька тисяч робітників, користуючись збубожінням населення після війни, великою резервною армією безробітних з близьких і дальших сторін, а найбільш неорганізованістю робітників.

Праці для лісових робітників є досить тільки в літі. Що вони зароблять в літі, з тогось місять жити цілий рік. Більшу частину року блукають робітники даремно за працю, бо їй тяжко дістати. Зимово нужда гнобить всіх. Робітники і їхні діти ходять голодні й обдірані. Ці умовини відбиваються на загальному здоров'ю працюючого населення в жалюливий спосіб.

Платня за тяжку й небезпечну працю така, що з ньої вжити не можна. Фірма спроваджує робітників з інших околиць, щоб таким чином примушувати місцеве населення працювати за подиктовану платню. З робітниками поводяться урядники й наганячі фірми, як з рабами.

Знайшли правильний спосіб порятунку.

Тяжке становище примушило робітників Перегінська шукати порятунку. Вони зовсім правильно додумалися, що односторонній порятунок в організації

Несподіваний наступ на робітників.

Але не довго довелось робітникам ждати на нову несподіванку. Не проминуло й два тижні, як фірма заявила, що не погоджується прийняти деякі точки умови, а головню 8-годинного дня праці. В наслідок цього скликано конференцію на 21. січня в Рожнівті, на яку явилися представники фірми, робітників і повітової влади, а також адвокати обох спірних сторін. Робітничі представники склали заяву, що не дозволять ломати раз підписану умову.

На наступний день поліція перевела ревізії в багатьох членів професійної спілки і арештувала видатніших членів її заряду та провідників страйку. За наказом старости діяльність спілки припинено, її книги забрано, а приміщення опечатано. Цей несподіваний наступ так страшенно стероризував робітників, що вони не могли поставити ніякого спротиву. 23. січня завідуючий ділами фірми подиктував умови, на яких прийме робітників до праці і ніхто не намісався заперестувати, так ошоломив всіх крутий поворот справи, на який, несприяті ще до таких капіталістичних маневрів робітники не були приготувані.

З арештованих робітників шістнадцять просиділо в слідному арешті від 8 до 12 тижнів. Чимало було таких, що посиділи тільки по кілька днів і були випущені. Але в процес заміщено сотки робітників, яких тягнуть без перестанку по термінах. До праці прийнято назад задовів сотку або дві робітників з Перегінська, а всі інші, що працюють, спроваджені з інших околиць. Около 500 робітників Перегінська залишаються без праці вже дцять місяців.

Робітничого духа не вбито.

Але всі оці старання капіталістичної фірми й влади не вбили духу у робітників. Знову знайшовся гурток робітників, що з самопожертвуванням звзявся за рятуючу організацію і допомогоу своїм арештованим товаришам. Вони подбали, щоб про справу робітників Перегінська й околиці заговорилася вся робітнича преса і щоб почули про ню робітничі маси й влада.

На допомогоу їм поспішили інші робітничі організації, як наприклад Спілка Робітників Деревного Промислу в Кракові, Центральна Комісія Професійних Спілок у Варшаві, Рада Професійних Спілок в Долині і т. д. Відгукнулася й робітничі в Канаді, що походять з околиць Перегінська. Це підняло духу у лісових робітників Перегінська й околиці. На оборону стали відомі адвокати: В. Старосольський і Л. Ганкевич, зі Львова, Р. Домбчевський, зі Стрийка, В. Івашкевич з Долини.

В наслідок цієї акції арештованих випущено з тюрми і відкрито дальшу діяльність спілки. Навчені досвідом робітників готувалися до дальшої більш впертої та більш забезпеченої від "несподіванок" боротьби.

Тимчасом заповідається великий процес, що вимагатиме нової тяганини і коштів. Процес буде для робітників ще одною лекцією — політичного характеру. У робітників Перегінська й околиці відносно можливість ілюзії відносення до боротьби в межах буржуазної законності, викристалізується ясний погляд на необхідність революційної класової боротьби аж до перемоги працюючих над буржуазією. В цьому їм необхідно допомогти і добре роблять ці товариші в Канаді, що їм у цій боротьбі допомагають.

М. Попович.
Торонто, 18. травня 1929.

ПЕРШОТРАВНЕВІ ПОДІЇ В ЦІЛОМУ СВІТІ

В РАДЯНСЬКОМУ СОЮЗІ.

Про Радянський Союз з його першотравневим святом — тут краще або нічого не говорити, або говорити дуже багато. В Радянському Союзі перше травня — свято державне, там воно — робітничо-селянський великдень.

Першого травня в Радянському Союзі напіврелігійне свято, але не в церковно-попівському значенні. Там 1. травня святкує видіченими маніфестаціями все населення: робітники, селяни, старші й молоді, червоноармійці. Вони парадують, дають на вулицях концерти, театральні вистави і т. ін. Там в той день відкривають нові культурно-освітні інституції, пам'ятники, музеї, закладають нові фабрики, електровні — кладуть нові підвалини під величезну соціалістичну будівлю. Там 1. травня зміцнюють робітничі й селянську свою владу, своє нове господарство, свою державу.

В КАПІТАЛІСТИЧНИХ КРАЇНАХ.

В капіталістичних країнах інакше. Тут робітничі демонструють свою силу, свою ненависть проти капіталістичного ладу насильства та владу. Тут вони ставлять свої домагання, найголоснішим з яких є — і капіталісти про це знають — геть з ладом визиску й насильства.

В капіталістичних країнах організовані робітничі 1. травня вживають на те, щоб збільшити свої ряди, проголосити свої ідеї, щоб підготувати ґрунт і наблизити час остаточної боротьби за повалення буржуазного ладу.

В НІМЕЧЧИНІ.

Спинимося на Німеччині: Німеччина — це вітчизна соціал-демократії. Німеччина — це світові найкращі теоретики — вчителі соціалізму: Комунізму Карла Маркса, Фридріха Енгельса; дада найкращих борців - революціонерів — Карла Лібкнехта, Розу Люксембург. Колись Бісмарк, німецький диктатор, поборював соціал-демократів, видав проти них спеціальний закон і багато з кращих теоретиків соціалізму мусіли втікати з Німеччини. Сам Карл Маркс майже цілий свій творчий вік прожив за кордонами Німеччини, в Англії. Там він і помер. Німецька соціал-демо-

кратія була провідницею й організаторкою П. Інтернаціоналу, який 1889 року — 40 літ тому назад встановив святкування 1. травня, як міжнародного пролетарського свята.

І от нині, 40 літ пізніше, лідери тої самої соціал-демократії в Німеччині заборонили святкувати робітникам це свято. А коли робітничі в Берліні не послушалися того розпорядження, голова берлінської поліції, соціал-демократ Цергібель, вислав армію поліції й почав з машинових криків, з панцирників розстрілювати робітничих демонстрантів.

200 тисяч робітників стаяло в Берліні під червоною прапори для демонстрації 1. травня. Робітничі збиралися у своїх дільничих і мали марширувати до площі, де, звичайно, відбуваються мітинги. Але всюди шлях їм переродила озброєна поліція й почала стріляти. Тоді деякі робітничі дільниці, як от Нейкельн і Ведінг рішили не впускати поліції до себе й такі відсвяткували 1. травня.

Почалася боротьба робітників з поліцією, яка тягнулася п'ять днів. Влада, Цергібель, проголосила стан облоги. Поліція встановила на будинках, на дахах, прожектори й кулемети й розстрілювала кожного, хто показався на вулиці. Розстрілювала жінок, дітей, навіть вбила кореспондента австралійської буржуазної газети, який, не знаючи німецької мови, пішов подивитися, що там робиться і зайшов на ту вулицю, де було проголошено стан облоги.

Так п'ять днів стріляла поліція, вбивши 29 осіб, а ранивши сотки. До чого поліційна соціал-демократія була розлючена можна судити після того, що вона видала поліції для стріляння в робітників відомі розаринні кулі так звані дум-дум, кулі, які розриваються поцілюючи особу, які після буржуазного міжнародного права, заборонені для вживання у війні. Але, як бачимо, проти робітників їх можна вживати.

В ІНШИХ МІСТАХ НІМЕЧЧИНІ.

В тих містах Німеччини, де демонстрації не були заборонені, вони пройшли спокійно.

В Гамбурзі, сама буржуазія каже, що в демонстрації взяло участь 75,000 осіб. Поліція

хоч старалася поставити опір — це їй не вдалося.

Великі демонстрації пройшли у всіх великих містах Німеччини в Хемніці, Гановері, Гале, Штутгарті, Кенігсбергу, і г. д. І були міста, де поліція прилучувалася до демонстрантів. А навіть в самому Берліні, в дільниці Ведінг, каже кореспондент паризького видання "Шікаго Трібюн", поліція виявила невдоволення з наказу влади стріляти в робітників, відмовилася виконувати наказ свого начальника, поскидала сталні шоломи, зняла з себе ручні гранати, почала братися з робітниками та співати революційні пісні. Кореспондент твердить, що арештовано 54 поліцаїв за бунт.

РЕПРЕСІЇ.

Що-ж робить буржуазія?

Вона зараз мстить на робітників. В багатьох провінціях Німеччини влада заборонила велику масову організацію союз червоних фронтоників, перевела численні труси у всіх приміщеннях компарті та союз червоних фронтоників, поконфіскувала комуністичні газети. "Роте Фане", центральний орган комуністичної партії заборонила на три тижні.

Там, де влада заборонила союз червоних фронтоників, вона сконфіскувала його майно.

Союз червоних фронтоників вже заборонено в Пруссії за розказ соціал-демократичного міністра внутрішніх справ. В Баварії заборонено союз червоних фронтоників, як також "Роте Юнгфронт" зі всіма допоміжними й організаціями, а майно їх сконфіскувано. Заборонено також союз червоних фронтоників в Саксонії. На пропозицію загальнонімецького міністра внутрішніх справ Зеверінга, гамбурзький сенат видав наказ про заборону союзу червоних фронтоників. Міністер Зеверінг у своєму циркулярі каже, що коли деякі автономні території Німеччини не заборонять в себе союз червоних фронтоників, то він сам зробить це за посередництвом верховного суду.

Не дозволять себе розігнати. Союз німецьких червоних фронтоників і комуністична партія кажуть, що вони не дозволять буржуазним псам, німецьким соціал-демократам, знищити цю організацію.

6. травня вийшло друге число "Роте Штурм-Фане", що виходить на місце забороненого "Роте Фане". Газета пише:

"Прусський міністер внутрішніх справ соціал-демократ Гржезінський? І загальнонімецький міністер внутрішніх справ соціал-демократ Зеверінг забороняють червоний союз фронтоників тому, що він на своєму прапорі написав клич "Оборона СРСР". Але союз не допустить своєї заборони. Нам наплатили на заборони накази Гржезінського і Зеверінга. Для робітників союз червоних фронтоників не заборонений. Пролетарські боєві організації затримують свої злученні ряди. Пролетарі, обороняйте свої червоні організації!"

Лівобуржуазна преса проти соціал-демократії.

Тільки чорносотенна й соціал-демократична преса одобрює кровопролиття в Берліні та дальші репресії влади проти робітництва. Лівобуржуазна преса виступає проти терору соціал-поліцаїв та соціал-міністрів.

"Берлінер Тагеблят", "Франкфуртер Цайтунг", "Берлінер Фольксцайтунг" та "Берлінер ам Morgen" пишуть, що уряд розпускає союз червоних фронтоників, щоб догодити антагоністичній комісії, яка зараз засідає в Паризі і радить, як би здерти сім шкір з Німеччини.

"Берлінер ам Morgen" пише, що коли уряд забороняє союз червоних фронтоників на тій підставі, що його існування протирічить Версальському договору, то чим він робить, даруючи державам-кредиторам. Але коли так, то уряд повинен заборонити також фашистську організацію сталінних шоломів, союз республіканського прапору та інші подібні організації, бо вони також перечать Версальському договору.

Комуністичний посол демаскує.

В бюджетній комісії парламенту в Берліні відбулися гострі дискусії з приводу травневих подій. Комуністичний посол Масловський, демаскуючи соціал-демократів, які прилучилися до фашистів, сказав: "Заборону союзу червоних фронтоників проголошено то-му, щоб краще завершити торг, який відбувається в Паризі (репараційна конферен-

ція, що відбувається вже четвертий місяць) і продемонструвати свою ворожість до більшовизму. Все те, що оповідається про озброєння комуністичних демонстрантів, звичайні байки. Барикади збудовано було для оборони перед панцирниками. Поліція стріляла кулями дум-дум. Відповідальність за кровопролиття падає на соціал-демократів і її міністра внутрішніх справ".

У ФРАНЦІЇ.

У Франції в день 1. травня відмітали дві головні риси: спинення праці у величезній кількості фабрик і різних підприємств і нечувана мобілізація поліції по цілій країні з метою недопущення до демонстрацій. Напередодні поліція старалася арештувати всіх провідників комуністичної партії і унітарних (революційних) трейд-юнів, щоб в цей спосіб відрубати голову цим організаціям. Але це не вдалося. Всі провідники в той час були із своїми організаціями і поліція не могла їх найти.

Голова паризької поліції все-ж таки арештував 3,287 активніших робітників, між ними й комуністичного посла Доріо, не дивлячись на його посольський недоторканість.

Приміщення "Іманіте", центрального органу компарті, окружила поліція, арештувавши більшість його співробітників. Таж сама поліція охороняла мітинги угодовських соціал-демократичних організацій. Отже — одних біла, арештувала, а других охороняла.

Не дивлячись на те, що в цілому Паризі існував військово-військовий стан, тисячі робітників демонстрували в різних дільничих Парижу.

Великі демонстрації відбулися в різних провінціях центрів країни. Буржуазна преса з приводу цих демонстрацій, які були заборонені в цілій країні, лише про велику комуністичну небезпеку.

Поліція в Паризі сконфіскувала першотравневе число "Іманіте" та сім автомобілів, якими підтримувалося комунікацію з ріжними частинами міста. Так само сконфіскувано комсомольський "Авангард".

В ПОЛЬЩІ.

В Польщі відбулися демонстрації у всіх великих провінціях містах, як також на Західній Україні.

Демонстрації відбулися у Варшаві, Лодзі, Вільні, Львові, Білостоці, Домброві.

У Варшаві взяло участь 10,000 під прапорами комуністичної партії. Пепеси разом з фашистами зібрали лише 3,000. У Варшаві була змобілізована вся поліція: 2,500 піших поліцаїв, два ескадрони кіньової та поліційні автомобілі. Поліція кілька днів перед тим відбувала проби, як атакувати демонстрантів.

У Варшаві побито 100 Силуа, поранено поперх 100 робітників. У Вільні демонстрація йшла під прапорами компарті і Білоруської Громади. Поліція загордила дорогу демонстрантам, але демонстранти не спалися. Тоді поліція раптом стріляла до демонстрантів, тяжко поранивши 24-ох. Демонстранти стріляли і в поліцію, поранивши 6-ох поліцаїв. Тяжко поранено в голову посла Білоруської громади Дворчанина. Один з раних помер.

У Львові поліція також біла демонстрантів. Легко поранено посла Сель-Роб Едвіста Хама.

В Білостоці поліція розбила мітинг, на якому промовляв білоруський посол Гаврилик. В Домброві поліція розбила мітинг комуністичного посла Керузалського. В Люблині кіньової поліція розігнала демонстрацію пепесів-лівниці і селянської взаємодопомоги, на чолі якої йшов посол Войтович.

Майже у всіх більших і менших містах в Польщі відбувалися бійки між поліцією й демонстрантами.

В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ.

З Чехословаччини наспіли вісти лише з Праги. В Празі в загальній демонстрації найбільше робітників йшло під прапорами й кличами комуністичної партії. Комуністична партія зібрала під свої прапори поперх 20,000 осіб. Вона перемогла соціал-демократичну кодьону. Комуністи демонстрували під кличами проти бльоку з реформістами і ліквідаторами та буржуазією, проти небезпеки війни, проти "мира в промисловості", за класову боротьбу проти фашизму, за диктатуру пролетаріату. Поліція сконфіскувала деякі пля-

кати провокуючи бійку й провідників насилу втримали робітників.

В РУМУНІЇ.

Перед 1. травнем в багатьох містах Румунії поширено було відозви до робітництва, в яких закликалося до першотравневих мітингів і демонстрацій, хоч видано було наказ поліції, що демонстрації й мітинги забороняються. У зв'язку з цим переведено численні арештування робітників в Букарешті, Кишиневі і Ясах. Поліція сконфіскувала першотравневе число органу профсоюзів "Віаца Муничитоаре" та орган революційної молоді "Тандарул Луптатор" і орган соціалістичної робітничої партії "Пролетарура".

В Клявзенбургу влада заборонила жовнірам брати участь в соціал-демократичному мітингу. Жовніри перебралися в цивільний одяг і такі пішли. Жандарми не хотіли пропустити й прийшло між ними а жовнірами до бійки, в часі якої жовнір вистріляв начальнича сигуранці.

В БОЛГАРІЇ.

В Болгарії під залізною диктатурою фашистів "ліберальної" партії спинили працю багато підприємств в Софії і Пловдиві. Хоч поліція заборонила мітинги й демонстрації, проте вони відбувалися під кличами робітничої партії.

НА УГОРЩИНІ.

На Угорщині під диктатурою Гортго, як відомо, заборонено всякі робітничі організації, а революційні гостро переслідуються. Проте на 1. травня в Угорщині було розповсюджено першотравневі відозви, в яких пригадувалося Гортгому "угорську пролетарську революцію, яку він здушив, але прийде час, яка його здушить". Буржуазні газети, наводючи цитати з тих брошур, допомогли населенню познати й зрозуміти з їх змістом.

У зв'язку з цим арештовано 20 робітників.

В ЛИТВІ.

Невеличка Литва влаштувала своїм робітникам також кроваву баню. В Ковно, столиці, відбулася робітничая демонстрація. Поліція стріляла в демонстрантів. Багато учасників вбито й поранено.

(Докінчення на 4-й сторінці.)

"КРАСІН" В ПОЛЯРНИХ ЛЬОДАХ. НАРИС М. ШПАНОВА

Дивно, що з літацькою роботою коло північних берегів Шпіцбергена було все гаразд. Не було жадної серйозної аварії ні з італійцями, ні з шведами, що провадять розвідницьку роботу і поспільно допомагають групі Вільєрі. Група Вільєрі має харчі і потрібні речі. Начальник шведської врятувальної експедиції капітан Торнборг передав радіо про те, що шведські літаки постачали групі Вільєрі харчі й одягу на три місяці. Характер літацької роботи в цих широтах залежить навіть не від кліматичних умов, а більш від поверхні, над якою доводиться літати. Надзвичайно утруднені умови посадки змінює поверхні. Видітвіши на лижах з льоду, літак часто не може спуститися не тільки на своїому маршруті, але іноді й там, звідки видітві, бо й там може бути вже вода. І навіпаки. Піднявшись на поплавах, не можна бути певним, що не доведеться сідати на льод. А посадка поплавами на крижану поверхність не обіцяє нічого доброго. А все-ж найправильніша була спроба Амундсена 1925 року, коли з літацькою чівнами здіймалися й спускалися як із снігу, як так само й з води.

В полярних льодах найнадійніші — невеличкі машини, що потребують малої просторини для

старту, бо для розвідницьких машин нормального типу потрібні аеродроми на 300—400 й більше квадратних метрів. Умови літацької роботи надзвичайно цікавлять Бориса Григоровича. Цілу добу стирчить він на місткові, вивчаючи береги Сьоми Острова, ходить на лижах по кризі, винохуючи кожне поле, яке-б могло правити за аеродром для його трьохмоторної машини.

Пого нервують щоденні повідомлення про роботу італійських і шведських літунів. Він не може бути байдужим глядачем безпорадності "Красіна", на борту якого спеленаний лежить його алюмінієвий "Ю.Г.І." У Чухновського все готове. В перший крайній момент його літацька група може взятися до роботи. Але підходящий момент ще не надійшов. Керівництво все ще надіється просунути вперед.

Але не терпиться не тільки Борисові Григоровичу. Нема на борту жадної людини, яка не висовувала-б свого проекту, як десянті групи Вільєрі. Один проект сміливіший за інший. Десятки людей, що ледве вміють держатися на лижах, хотять іти пішки в експедицію на допомогу Вільєрі. Це не тільки з нудьги. Всі розуміють, що наша вимушена бездіяльність доволу тривати не може. Навіть Москва, як видно з радіо-телеграм, з нетерплячкою чекає від нас наслідків. Наші кореспонденти — одну по одній одержують телеграми з вимогою подій і екзотик. Редакція "Комсомольської Правди" настирливо вимагає від Кабанова: "Більше фактів і екзотики, криги й ведмедів". А які тут факти, коли єдине, чим можна розважитися, щоб вважати час витраченим з користю

— це спати цілу добу.

З екзотикою теж погано. Ведмеді, очевидно, не що й великі аматори ходити по кризі. Ведмежачі сліди, що частенько отримали нам шлях в протоках між Сьомою Островами, тепер, як ми відіхали на північ, зникли.

Мій перший тюлень.

З нудьги йдемо з Гулем полювати на тюленів. На одній з ледяних галювок видно кілька дуюок. Тюлені вилазять на лід і гріють на сонці свої блискучі спини. Близько до себе вони не підпускають. Як тільки почують хоч найменший шум, вони, блиснувши на сонці чорною спиною, тікають у воду. Щоб збити тюленя, треба вартувати коло лунки, сховавшись за торос.

Цілі дві години лежимо на ледяному горбіві, боячись виставити над ним навіть голову. Сніг підно мною давно розтав, утворивши постіля формою тіла. Змокла одежа починає претвердіювати в шарубку ледяної кори. Час від часу кидаю в рід шматок шоколаду. І розважаю і грію. Всі мої спроби заговорити навіть пошепки Гуль зупиняє рухом пальця, приклавши його до губів. Нарешті, над краєм лунки з'являється маленька чорна блискуча голівка. Тюлень озиряється і знову поринає. Гвинтівка моя піднімається, і мушка вивається в лунку. Однак, тюлень не спокоситися, а кладу гвинтівку на лід. Нема ніякої рації стріляти в тюленя, коли він на воді. Убитий тюлень відрізати зніж від водою і випливає дине через кілька годин. А за цей час його віднесе далеко геть від лунки.

Аж ось знову з'являються дві чорні голівки. Спочатку тюлені нерухомо лежать на воді. Далі жвавим рухом викидають на лід свої великі слизкі тіла і витягуються під промінням яскравого сонця. Я обережно піднімаю гвинтівку; Гуль націлюється в лунку об'єктивом фотоапарату. В нас ріжна мета. Я прагну добути трофей, шкуру тюленячу, а він, що прожив майже все життя в цих краях, пишається з того, що на його совісті тільки 12 тюленів. Та і їх він забив не з цікавості, а з голоду. Тепер м'ясо тюленяче нам непотрібне, і він вважає, що тварина може цікавити його лише, як інтересний об'єкт для фотографування.

Тюлені стихають, наче заснули. Проти моєї мушки темний лоб блискучої голівки. Тягну за курок. З вибухом мого пострілу сполується гостре рикання одного з тюленів. Сита спина його згорблюється, він, хлопнувши, зникає у воді. Другий, доб якого був на мой мушці, зостається на снігу. Велика червона плама швидко розтікається коло його голови.

Гулеві непотрібний тюлень, але Гуль не тодстовець. Він цікаво розглядає перший полярний трофей і, спритно закинувши мотузку під ласти, допомагає мені тягти по снігу важку тушу. Не звикнувши волокти вагу на лижах, зсиєлююся, а проте, як-так доволіколю тюленя до борту "Красіна". Повернувши, ми почули гострий пошест красінської сирени. Лодорі знімається з місця, щоб ще раз спробувати пробитися до великого крижаного поля, що за дві милі від місця, де ми стоїмо. Там ухвалили збудувати аеродром для Чухновського. (Далі буде.)

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ!

ЧИТАЙТЕ І РОЗПОВІДНИЙТЕ ТАКІ ЧАСОПИСИ І ЖУРНАЛИ:

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ" — одиниий український робітничий часопис в Канаді, виходить три рази на тиждень. Передплата: \$4.00 на рік, \$2.00 на півроку.

"ФАРМЕРСЬКЕ ЖИТТЯ" — одиниий дійсно фармерський український часопис в Канаді, що боронить інтереси працюючого фармера. Передплата: \$2.00 на рік, \$1.00 на півроку.

"РОБІТНИЦЯ" — одиниий журнал в українській мові для працюючого жіноцтва, виходить два рази на місяць. Передплата: \$1.50 на рік, 80 центів на півроку.

"СВІТ МОЛОДІ" — одиниий журнал в українській мові для української роб.-фарм. молоді, виходить лише 50 центів на рік.

Передплату на поштів часописи й журнали посилайте або на ім'я кожного часопису зокрема, або на ім'я й адресу:

WORKERS AND FARMERS PUBLISHING ASS'N Ltd. Cor. Fritchard & McGregor St., Winnipeg, Man.

Сторінка Робітничого Запомогового Товариства

АПЕНДИЦИТ.

Хвороба, що звється апендицитом або запаленням хробакового паростка, так поширилась, що, здається мало знайдеться людей, що не чули б про це недугу. Але ж не всім відомо докладно через що і як повстає запалення хробакового паростка, що може сприяти утворенню цього запалення, які ознаки цієї недуги та як треба лікуватися, коли запедужати на цю хворобу.

Як відомо, хробаковий паросток є додаток до сліпої кишки. Він міститься як раз там де товстий кишечник переходить в товстий. Цей відділ товстого кишечника так би мовити її початок — і називається сліпою кишкою бо товста кишка впадає в товстий трохі збоку — в сліпий початок товстої кишки. На кінці цієї сліпої кишки, як її продовження, і лежить хробаковий паросток. Нагадує він ручочку, що закінчується сліпим кісточком. Звичайно хробаковий паросток буває дуже різноманітної довжини: від 1 — 2 сантиметри до 25 см. (частіше в середньому 10 — 12 см.) Товщина хробакового паростка також коливається: значимий паросток буває як кашане перо завтовшки, але трапляються паростки і вузькі, а іноді і ширші — як мізинний палець.

Сліпа кишка з паростком звичайно лежить в правій лухонинній ямці, але частенько (30 — 40%) її знаходять або в лухонинній ямці, або шпачо в лухонинній ямці. (Сам паросток лежить частіше велього лухонинній ямці, але частенько (30 — 40%) її знаходять або в лухонинній ямці, або шпачо в лухонинній ямці.) Сам паросток лежить частіше велього лухонинній ямці, але частенько (30 — 40%) її знаходять або в лухонинній ямці, або шпачо в лухонинній ямці.)

Для чого існує в нашому організмі хробаковий паросток — досі наука докладно ще не вивчила. Деякий час тому під впливом поглядів відомого вченого Мечнікова паросток вважали за рудиментарний орган, себ-то організм не потрібний. Але, коли в наслідок такого погляду стали широко вживати вирізування дужого паростку як профілактичний захід проти апендициту, то скоро виявилось, що це дуже дурно для організму

не проходить, бо починається різкий розлад з боку функції кишкового тракту. У всякому разі на сьогоднішній день треба вважати, що хробаковий паросток має якусь внутрішню секреторну функцію, що мабуть близько стосується до перистальтичних рухів кишок, тоб-то до спорожнення їх.

Як же і від чого повстає тут запалення? Тут треба розрізняти причини, що утворюють або викликають запальний процес і причини, що так або інакше сприяють утворенню цього процесу. Немає сумніву, що запалення хробакового паростку походить від інфекції, себ-то від проходження в стінку паростку тим або іншим шляхом бактерій. Перший шлях, найчастіший — це через кишкове містиво, або, як кажуть, ентогенний шлях, і другий — доноситься рідиною — через кров або — гематогенний (напр. від ангіни). Що до першого шляху, то він цілком зрозумілий, бо з товстої кишки кал, що ще рідкий, переходить в сліпу кишку і звідси попадає в хробаковий паросток. Але відомо, що кал якраз в сліпій кишці починає густіти через всмоктування вільних частин, а тверді його частини 65% складаються з різноманітних бактерій. Отже бактерії попадають в просвіт хробакового паростку і тут лише при певних сприятливих умовах починають свою шкідливу роботу, викликаючи запальний процес.

Які ж побудинки цього запального процесу? Численні дослідження довели, що обвинувачувати доводиться не так кишково-палочку, що повсякчас існує у нас в кишках, як гноєві бактерії — ланцюжники або стрептококи та гноєвики або стафілококи. Практика та дослідження показують, що під час найгостріших запалень хробакового паростка знаходять головним чином ці два гантуки мікробів разом з кишковою паличкою. Але ж ми добре знаємо, що дуже слизова оболонка в нормі не пропускає крізь себе бактерій, служать так би мовити охорошним бар'єром.

Очевидяки мусять скластися якісь певні умови, щоб кишковий епітелій — наш захисний бар'єр — пропустив ворогів. Таких умов досить багато, але ми спинаємося на головні. Ми добре знаємо, що іноді і через дуже слизову обо-

лонку можуть проходити бактерії, але це трапляється досить рідко. Далеко частіше бактерії проходять в кишкову стінку, потовщеною: тоді між клітинами епітелію з'являються щілини, крізь які й уходить бактерії. Набрався слизова частіше всього від застою як містива хробакового паростку, так і в стінках його. Сприяє ж цьому при достатній кількості бактерій, коли вона робиться брязлою, потовщеною: тоді між клітинами епітелію з'являються щілини, крізь які й уходить бактерії. Набрався слизова частіше всього від застою як містива хробакового паростку, так і в стінках його. Сприяє ж цьому при достатній кількості бактерій, коли вона робиться брязлою, потовщеною: тоді між клітинами епітелію з'являються щілини, крізь які й уходить бактерії.

Отже така будова паростку сприяє частим перегибам, перекручуванням, а значить і до застою. Особливо часто утворюється застої тоді, коли паросток лежить поза очеревинною або ж загортається під сліпу кишку. Далі, сприяють утворенню застою: нерівномірний довший протіг паростку відносно вельозкого його просвітку при достатній кількості бактерій. А могла б існувати в час організації, коли б так всі робітники хотіли зрозуміти вагу її завдання робітничих організацій. Чимало і я вже наговорився не одному з них про те, так все я отримував негативну відповідь. Правда, не всі так висказувалися, бо й між тугенними робітниками є невеличке число членів ТУРФДім і Р.З.Т. в Тиміше.

На 23. квітня помер в Шумейкер у шпиталі один з невольників. Заряд шпиталю відіслав тіло померлого до гробаря. Тут переказав мерцтво два і пів дні. З той час пішло не прийшло віддати померлого. Навіть його найблизші "приятелі" ховалися від нього. Тоді гробар повідомив тих "приятелів", що коли йому не дадуть відповіді (розуміється, що гробар), так він тіло відведе до форнесу. "Приятелі" ні-

де-який час гадали, що запалення хробакового паростку можуть викликати великі чужерідні або сторонні тіла, що попадають в кишковий тракт із їжею, напр., зернята, мак, цукор, лущинки, шматочки смолу з патебиль, шрет, волосся, глисти і т. ін. Але тепер вивчається, що не так саме сторонні тіла викликають запалення, як той застій, через який не тіло затримується в протії паростку. Аналогічні міркування треба довести з приводу калових камінчиків. Раніше гадали, що калові камінці з'являються причиною запалення в хробаковому паростку, бо вони утворювалися роздратованням слизової оболонки. Але ж ми знаємо, що в сліпу кишку кал попадає ще рідкий, і значить, він в такому ж стані заходить і в хробаковий паросток; тут він застоюється і лише як наслідок застою, утворюється каловий камінець. Отже калові камінці — це наслідок застою калу, а значить і запального процесу в хробаковому паростку. (Кінець буде.)

БО ВІН НЕ НАЛЕЖАВ ДО Р.З.Т.

Місцевість Шумейкер є центром золотих майнів. Тут працює велике число робітників у сисній національності. Усіх їх однаково вислідують майновласники. Страшно дивитися на отой вислід.

А все те дється тому, що тугенні робітники не є організовані. В цій місцевості немає жадного організаційного життя, робітники не сходяться й не обговорюють ніколи отих страшний умови важкої праці. Живуть з сьогодні на завтра.

А могла б існувати в час організації, коли б так всі робітники хотіли зрозуміти вагу її завдання робітничих організацій. Чимало і я вже наговорився не одному з них про те, так все я отримував негативну відповідь. Правда, не всі так висказувалися, бо й між тугенними робітниками є невеличке число членів ТУРФДім і Р.З.Т. в Тиміше.

Відділ Р.З.Т. в Кедомін, Алта, відіслав тов. І. Кибановський і зав туд два масові віча. Перше віче відбулось в хаті тов. Ю. Нікфорук з участю майже сивих членів. Тов. Кибановський виступив дошну промовою про завдання Р.З.Т. в з'явленні казан, як кожний член повинен станитись до запомогового товариства, та як треба працювати, щоб прикладувати до нього більше членів.

Друге віче було більше масовим і тут товариші бесіднично переповні цілу історію Р.З.Т. від початку його заснування. Він сказав, що початки були дуже важкі і навіть більше свідомі робітники, що в той час вже належали до освітньої організації ТУРФДім, сумнівались, чи буде з такої організації користь. Однак сьогодні нема вже чого сумніватись і кожний

шли до міського заряду в Тиміше з проханням, щоб місто похоронило мерца, бо ні в помершого ні в них немає грошей на похорон.

Вмерець належить до Шумейкер, а не до Тиміше, сказали так невольникам у заряді міста.

Пришли патріоти назад до Шумейкер і знов просять, щоб поховали вмерца, бо ні в його ні в них немає грошей. Міській Зарядоті вилухали прохання невольників, а далі й почали говорити своє: — Та ж в Тиміше існує Робітниче Запомогове Товариство, хай воно ховає померлого.

Він не був членом отого товариства, виправдувались невольники.

Так хай би був належав, сказали міській зарядоті, ми його ховати не будемо й ховайте його самі.

МИ ВІДСВЯТКУВАЛИ ПЕРШЕ ТРАВНЯ.

Відділ Р.З.Т. в Кедомін, Алта, відіслав тов. І. Кибановський і зав туд два масові віча. Перше віче відбулось в хаті тов. Ю. Нікфорук з участю майже сивих членів. Тов. Кибановський виступив дошну промовою про завдання Р.З.Т. в з'явленні казан, як кожний член повинен станитись до запомогового товариства, та як треба працювати, щоб прикладувати до нього більше членів.

товорі за його щирю промову, бажаючи йому доброго здоров'я та гарних успіхів в його дальшій подорожі.

Кедомін, Алта.

МИ ЗАДОВОЛЕНІ, ЩО МАЄМО СВІЙ КУТОК.

В Шавінган Фолс, Кве, існує відділ Р.З.Т. вже другий рік. Зараз налічує наш відділ 20 членів. Число досить велике, коли зважити, що саме містечко має і працюючих немає

ТРАВНЕВІ ПОДІЇ В ЦІЛОМУ СВІТІ.

(Докінчення з 3-ї сторінки.)

У ШВЕДЦІ.

Тому, що 1. травня в столиці Швеції падав великий дощ, демонстрацію було відложено на неділю і відбулася вона 5. травня. В демонстрації взяло участь 15,000 робітників. Демонстрували комуністи й соціял-демократи. В комуністичному мітингу, як і в демонстрації комуністи перший раз в історії зібрани під своїми прапорами більшість робітників.

На мітингах робітництво з обуренням протестувало проти берлінського кровопролиття.

В АМЕРИЦІ.

Про Злучені Держави у нас вже подавалося, а тут подаємо лише коротенькі відомості про центральну й позадуну Америку.

В Мексико ліве крило трейд-юній влаштувало 1. травня демонстрацію проти американського імперіалізму. Р.З.Т. розігнала демонстрантів, а 3-ох арештувала.

В республіці Перу страйкували залізничоробники і трамваєві робітники.

В Уругваї відбулися мітинги і в деяких містах демонстрації.

В ТУРЕЧЧИНІ.

В новій "демократичній" кемалятській Туреччині комуністична партія заборонена й гостро переслідуються. Здавалося, що Кемаль-Паша "викоринив" комунізм. Але видно, що це ніяким диктаторам не під силу. Тому 1. травня в Козьтантинополі появилися перші шотравневі комуністичні ві-

багато. Членство нашого відділу дуже радіє тим, що має свій організаційний куток, де у вільних хвилинах прочитують газету, обмірковують організаційно-освітні справи, прочитують й обговорює Усовий звіт, що їх надіслав Головний Заряд Р.З.Т.

Кожного-свята чи неділі сходяться всі члени нашого відділу й читають "У.Р.В." а цієї газети довідуються про робітничий визвольний рух і про боротьбу працюючої класи проти висиску і гнету.

Р.З.Т. — ник. Шавінган Фолс, Кве.

дозви. У зв'язку з цим поліція перевела багато арештуваних і каже, що вислідила цілковито комуністичний центр. 23-ох осіб, арештованих в Константі, пополі, відправлено в Смирну.

В КИТАЮ.

В Шангаю 1. травня страйкувало поверх 50,000 робітників. В наслідок страйку друкарів, буржуазні газети не вийшли. Булиці були переповнені робітниками й студентами. Вони пробували влаштувати мітинги, але поліція, що була змобілізована, розганяла мітинги. В багатьох дільничих міста поширено було летючки й плакати комуністичної партії, яка там існує нелегально.

Переведено численні арештування. Були спроби влаштувати демонстрації і в інших містах, але поліція їх безміло-сердно розганяла.

В ЯПОНІ.

В столиці Японії перше травня пройшло під проводом трейд-юній. Поліція всі була арештувана. 3,000 поліцаїв вильнували вулиць Токіо. Нч зібрани допускалися лише члени трейд-юній. Після великого мітингу в парку Сіба, вулицями міста демонструвало 10,000 робітників. Було кілька бійок з поліцією. Поранено начальника токійської політичної поліції. Арештувано 150 демонстрантів. В часі походу співано революційні пісні. Група фанатів хотіла спровокувати демонстрації, але це її не вдалося.

Так само святкували своє свято робітники в Кіото, Кобе, Йокогамі і інших містах Японії.

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ

(Написав Л. Цукерман.)

(Продовження.)

б) Орендарі з незакладеними фармами, які мають свої власні машини, посідають значні площі землі й виплачують оренду грошми. Це угруповання фермерів значно підстраждало під час повенної сільсько-господарчої кризи. Воно було змушене виплачувати високу оренду плати, згідно з підписаними в період високої конюнктури договорами, а ціни на сільсько-господарські продукти впали. Ці орендарі були змушені закладати свої фарми або ж просто йти й кидати їх напризволяще.

Це угруповання було основою третьої фармерської партії; воно ж виставляло основні політичні гасла та вимоги.

Однак, спринталива конюнктура останніх років кинула це соціально угруповання знову в обійми буржуазних партій — республіканської та демократичної.

Орендарі і фермери вхопилися за надію побільшення експорту сільсько-господарських продуктів у зв'язку з загальним наступом американського імперіалізму.

в) Кропери або орендарі, які одержують від

фармера не тільки землю, але й худобу, а іноді й машини. Це є свого роду "голова оренда", що утворилася головню в Південних Стейтах. Кропери в значній частині негрів, звільнені від рабства, але які не одержали землі. Вони лишались на землях своїх старих господарів і почали орендувати в них невеличкі ділянки. Становище кропера дуже важке; він швидко революціонується і влива комуністичної партії серед кроперів досить значний.

Ось основні соціально-економічні угруповання фермерства. Тут же конче потрібно спинитися на негрському питанні.

8. Негрське питання.

Після визволення негрів 1865 року вони опинилися на землях своїх колишніх господарів без усяких засобів існування. Частина їх перетворилася на кроперів, а друга частина, в зв'язку з розвитком промисловості в Злучених Державах, перейшла туди й заняла місце найслабше кваліфікованого пролетаріату в Злучених Державах.

Згідно з переписом 1925 р., в Злуч. Державах нараховувалося до 12 мільйонів негрів; з них у південних стейтах — 9½ мільйонів, у північних — 2½ мільйонів. Не зважаючи на визволення, становище негрів після їхнього звільнення від рабства на півдні мало змінилось. У політичному й соціальному відношенні вони зсталися безправні, як були раніш. У громадському житті негри терплять багато пониження, вони не можуть мати відповідальних посад; їх переслідують расова зневажливість буржуазії. У південних стей-

тах до цього часу негр може бути відданий на личування, тобто на самосуд розлюченої юрди, що по-звірячому розправляється з неграми, раз-у-раз за уявне злочинство. Та й на півночі становище негра не краще. По деяких містах негр не має права мешкати в кращих кварталах; власники будинків у значній частині міста відмовляються здавати помешкання неграм, боючись бойкоту білих наймачів.

Негр почував себе безправним. Негрський робітник також перебуває на вищих щаблях громадсько-соціальної драбини Злучених Держав. У більшості він некаваліфікований, а через це його не приймають до трейд-юній, що входить в американську федерацію праці; він слабо організований. Негрських робітників є організовано лише 4%. Тому негри самі починають організувати робітничі спілки, або ж приєднуються до лівого крила трейд-юнійного руху в Америці.

Світова війна сприяла пом'якшенню негрського питання в Злучених Державах.

Американські капіталісти змушені використати працю негрів, вони примушені відкрити їм хід також і до школи на фабриках. Ці обставини в майбутньому змусять капіталістів згодитися на політичну й соціальну рівноправність негрів.

9. Промисловість Злучених Держав.

Промисловість є основою американського народного господарства. В той час, як вартість сільсько-господарчої продукції пересично оцінюється щорічно на 15 мільярдів долларів,

вартість промислової продукції дорівнює приблизно 60 — 70 мільярдів долларів. Взагалі зріст хліборобства Злучених Держав значно повільніший, ніж зріст промисловості.

Так, 1904 року вартість промислової продукції складала 15 мільярдів, тепер вона зросла в 4½ рази; сільсько-господарська продукція своєю вартістю виросла від 6 до 16 мільярдів за той же час, або в 2½ рази.

Потужно розитковій промисловості сприяла машинізація сільського господарства, що її у величезних розмірах запроваджувало в Злучених Державах.

10. Географічний розподіл американської промисловості.

Географічно промисловість на території Злучених Держав розподіляється так: залізничоробна й сталева промисловість зосереджені в Пенсильванії та Огайо; фабрики сільсько-господарських машин та знарядь розташовані в стейтах Іллінойс, Нью Йорк, Індіана та Каліфорнія; електротехнічна промисловість зосереджується, головню, у Пенсильванії, Конектикуті та Огайо. У 39 стейтах поширено сталеливарні та машинобудівельні заводи, головню — у Пенсильванії, Огайо, Іллінойсі, Нью Йорку, Конектикуті та Нью Джерсі. Текстильна промисловість пауна на півночі, у стейтах Массечузетсі та Нью Гемпширі, а на півдні — у Мериленді та Південній Каролайні. Шерстяна промисловість — у Массечузетсі та Огайо. Найвизначніші підприємства хемічної промисловості перебувають також у цих районах.

НА СКЛАДІ РОБІТНИЧО-ФАРМЕРСЬКОЇ КНИГАРНИ

ли завжди дістанете ширшої й найповнішої науки: освітлення, повість, романи, науков, економіч, соціальні і ин.

У НАС Є:

Багатий вибір театральних підручників для великих і малих драмгуртків;
Найновіші журнали в Радянській Україні;
Річні ноти для хорів і сольоспівів;
Річні музичні інструменти;
Перуки, мальовидла, все потрібне для драмгуртків;
Грамофонні рекорди й грамофони.

ЖАДАЙТЕ нашого каталога.

Разом з каталогом міститься ІНФОРМАЦІЙНЕ І ФІНАНСОВЕ БЮРО, яке дає всій армії, вилуче різні припорушення, переписує гроші до старого краю, вибирає афідейти, продає шифарти. Обслуга ТОЧНА І ДЕШЕВА. Можете самі переконатися.

Пишіть на адресу:

WORKERS AND FARMERS BOOK STORE
або
INFORMATION & FINANCIAL BUREAU
550 Selkirk Ave., Winnipeg.

ТОВАРИШ РОБОРНИ! Поміть до своєї сторінки з фактом, з метою, ація, залізничні, фари і від організації. Поміть з усіх усього і про все!

Сторінка Робітничих Кореспондентів

ТОВАРИШ РОБОРНИ! Поміть до своєї сторінки з фактом, з метою, ація, залізничні, фари і від організації. Поміть з усіх усього і про все!

СЕКЦІЙНІ РОБІТНИКИ І НОВА ЮНІА К.Б.З.Р.

Дня 19. квітня ц. р. приїхав до Венкувер організатор від Канадійського Братства Залізничних Робітників, А. Савтрик, бувшии секшен-форман в Альберті. Побувши тут два дні, він їздив на снігарську залізницю поинформувати між секційними робітниками несправді проти тов. І. Сагайдака й мене самого, що ніби то ми не дали йому тут говорити, а попри це назвали мене зрадником, запродавцем і платним агентом А.Ф.П. Щоби українські залізничні робітники в Британії Коломбії, а головню на снігарській лінії, куди цей організатор перешкоди мали правдиве поняття про своє становище відносно нової юнії і наші розмови з цим організатором про загальний трейд-юніїний рух, а на цьому місці заявляю, що воно не так було, ані не є, як він говорить.

Я познайомився з новим організатором того самого дня, коли він приїхав і в розмові з ним я приобиди для него склавши збірники усіх членів, які це стоїть при А.Ф.П. Це я зробив і ми зішлись в неділю до Укр. Роб. Дому. Перед самим збиранням я пропонував йому, покинути на мітинг членів від К.Б.З.Р., щоби таким чином ми могли спільно обговорити справу нової юнії. Телефонуючи до заряду нової юнії, організатор дістав відповіді від заряду, що прийти вони не можуть, бо заняті іншою справою. А я дождався, що цей заряд бойкотує свого організатора тому, бо він мав на меті вислати на таку організацію об'їзду одного ексформана Барта, який після його думки має більше досвіду про положення залізничних робітників і є здібнішим для організування, як самий Савтрик. Про це я дождався від самих членів нової юнії зараз таки другогого дня.

Тепер заходить питання, як я можу бути противником нової юнії, коли я як член А.Ф.П. постарався скликати мітинг для членів нашого ладжу в користь організатора, який і погладає проти А.Ф.П.? Все члени на цьому збиранні чули, як я давав для цього організатора пораду, що коли він в будучині буде переходити з одної місцевости в другу, щоби старався порозумітися з своїми членами наперед, аби вони скликуючи загальне збирання всіх секшен-менів, а не так, як відбулося в Венкувері, що ми, члени від А.Ф.П., скликуюмо збирання від організатора від К.Б.З.Р.

тим він погодився самий і подікував ще за таку пропозицію. В дискусії над новою юнією ніхто не виступав проти, а тільки члени старої юнії головню опиралися на тім, що ця справа не є легковажна і відірвання від А.Ф.П. без жадного плану наперед і без скликання загальної конференції є абсолютне помилково.

По три-годинній дискусії члени нашого ладжу прирочили члени мені засягнути інформації від більше ладжів про новий юніїний рух і на слідуєчому збиранні це питання має знову порушитися. Отже тут це не маю жадної зради, як де-котрі робітники, вапоманові організатором, собі уявляють. Вирочім, як можна називати мене продавцем нової юнії, коли я це не є її членом? А вже послугуватися таким аргументами, що я дістаю платню від А.Ф.П. за те, аби тримати членів при старій юнії, це є вже обурююча неправда організатора Савтрика. Я говорив йому і говорю це саме всім, що в нашому ладжу є це 32 члени, а вступати мені в нову юнію, полишивши більшу частку членів в старій, вважаю не корисним для самої справи.

Але організатор нової юнії цього не хоче розуміти. Він наперся мене і т. Сагайдака вислати в юнію, а коли йому сказали, що ми знову будемо рішати це питання на спільному слідуєчому збиранні, організатор отой так нагнався, що навіть не поправався з нами при відході.

Я ніколи не звертав би на такі сплетні уваги, коли-б ця справа не мала загального характеру. Ось один товариш з снігарської лінії пише мені таке: "Від коли в нас був новий організатор, то українські робітники сплять на нас громами". Є тут такі робітники, що ніколи не читають робітничої газети, але тепер пошасались до нової юнії і кажуть, ми даємо по доларові на пресовий фонд, тільки ти товаришу напиши до газети за Вілсона, що він зрадник". Від себе я раджу таким робітникам не тільки давати по доларові на пресовий фонд нашої преси, але треба бути її передплатниками і читати її, з якої навчається більше про трейд-юніїний рух, як воно знають дотепер. Я вивчив наперед, аби вони скликуючи загальне збирання всіх секшен-менів, а не так, як відбулося в Венкувері, що ми, члени від А.Ф.П., скликуюмо збирання від організатора від К.Б.З.Р.

розсудити, щоби не розгромити одної організації, не збудувати другої. Також для переладжачих організаторів є лекше зафігурати робітників до організації, як перестудіювати їхні обставини, їхню свідомість і взагалі їхню солідарність, як це ми можемо робити на місцях.

Організатор Савтрик хотів поривати мене з Річардсоном з Ганни, Алта, але це йому не вдалося, як і не вдалося цей захід, що ніби то я стою при А.Ф.П. тому, що я є локальним секретарем. Не хочу сказати і це, що організатор Савтрик питав мене, чи я позволю йому організувати залізничних робітників у Венкувері. На це я йому відповів, що я моновою над секретарем не маю і він, як організатор, не повинен нікого про це питати, а тільки йти туди, де робітники працюють і там їх організувати. Я можливо був би добрим приятелем Савтрика, коли-б я був зигнорував його приїзд так само, як це зробили члени з нової юнії.

Венкувер, Б. К. А. Вілсон.

СВЯТКУВАЛИ ДЕНЬ ПЕРШЕ ТРАВНЯ.

Перше травня цього року відзначено проісто нашими братніми організаціями спільно з філіяльними в Су Сейнт Мері, Онт.

Вже в годині 8.15 вечером сали була переповнена робітниками обох націй.

Концерт розпочав "Інтернаціоналом". Грала мандолинова оркестра. Промову про перше травня виголосив тов. І. Стокалок, організатор, котрий їздив зараз по східній Канаді.

Тов. Стокалок говорив про те, що це історичний день, на закінчення своєї промови він робітників, щоби вступали в робітничі організації, ставали членами комуністичної партії, що одинок бореться проти капіталу, що їде організованою силою в революційній боротьбі. І щоб протиставити силі капіталу треба виступити й працюючому організовану силою.

Свою промову закінчив тов. Стокалок кличима: Хай живе перший травень! Хай живе робітничий клас як переможець!

Дальше промовляв товариш Су Сейнт Мері, Онт.

були співі й декламації. Дует "Родимий край" незвичайно гарно відіграв товариші О. Горник і М. Войчук. Мельодійним голосом відіграв сольо по філіяльській тов. Вілліам Валтолей і публіка запертала його вдруге. Мандолинове соло відіграв молодий тов. І. Хомляк, якого вітали працюючі рієсими оплесками.

Велике зацікавлення справили на присутніх фізичні вправи філіяльських дічат в одностроях, котрі здійснювано під звуки гармонії музики виконували ритмічні вправи.

Танком чимало зацікавили філіяльські товариші в одностроях, виконуючи сокирами фізичні вправи теж під такт музики.

На закінчення свята мандолинова оркестра відіграла жалібно марш усім брідом і героям, що покладали свої голови за краще життя класу працюючих.

Робкор.

Су Сейнт Мері, Онт.

Відповідь: Я про це нічого добре не знаю.

Питання: Чи ви робили коли донос на Укр. Роб. Школи в Канаді?

Відповідь: Це брехня, а як хочете, то я вам ще щось гіршого скажу... Я це не роблю, хіба в одній випадку...

Питання: В якій?

Відповідь: Та як би ви були учителем, тоді я вам показав би.

Питання: Чому статут Взаємної Помочі завіс тайне голосування, а не лисе?

Відповідь: Я вас про ваці статут Р.З.Т. не питаю... (крик, талас зі сторони петлюрівців тривав вже до кінця).

Серед шуму й галасу, що понало кілька питань, але ректор моргнув на пресидателі і той закрав збори. "Ректор" схопив свій портфельчик і розмашістим кроком подався на відпочинок. А пресидателю захнув рукою в сторону публіки — мовляв, мастить собі голову. Й на тому закінчився виступ Степшина.

Слухачи отакого, тоді й дається, що отакі вчені вернули з тих часів, коли нашу землю вкривали напоротні ліси, а в них жили не розвинені ще плазунки.

Присутній.

Гемитон, Онт.

НА НАШІЙ СЦЕНІ.

Стараним драмгуртка в Колгорест, Алта, встроено аж два представлення. Дня 9. березня відіграно "Марьяна". Штука вимагала великих посяв як зі сторони аматорів, так зі сторони режисера. В шпуді майже всі сцени є гуртові. Загальною грудо всіх аматорів випала добре. Поодинокі аматори, як Марина — т.к. Несторук, Лікера — т.к. Дучук, Павло — т. Мокрий, Сергій — т. Т. Дідух, шп — т. Прокочник, Коєса — т. Гер. Лічка в цілості відігравали своїм розумом. Найбільше праці в самій грі віддали т. П. Дідух, а т. Лопучка у ролі безогниї усі три дії мусів мати звязані обі ноги. Жаль дивитися було на таких інвалідів, що замучують себе, охороняючи себе тим способом від усіх випадків. Так хоронимо ми наше тіло.

Що-ж маємо робити, аби охоронити нашу душу від каліцтва? Нам треба теж шукати охорони й ліку. Таким ліком є читання робітничої преси й власної літератури. Нам треба отого світла, що робить ясним розум й освітлює шлях боротьби.

Серед многих назв робітничої преси є й журнал "Світло", яке є частинкою отого світла, що нам кожде потрібно в класовій боротьбі. Гадаю, що в нас повинен кожний робітник читати отой журнал "Світло".

І. О.

КОЛИСЬ ПОМОЖУТЬ ДРУГИМ РАЗОМ.

Стрічаються два робітники, що тому два роки приїхали з старого краю. Привітавшись, один одного й питає: — Де ти перебував через кілька днів, що я тебе не бачив?

— Я працюю, відповідає той.

— Де? В кого?

— Копаємо пивницю під будову Українського Робітничого Дому на вулиці Торонто, від П. есеню, відповідає.

— А, хіба-ж ти є членом ТУРФДіям?

— Не ні, але вкортці ним буду. Чи помагати в праці будови Укр. Роб. Дому треба аж бути членом?

— То ти не за гроші працюєш?

— Тепер вже за гроші, але перших два дні я жертвував, бо не тільки члени цієї організації жертвують по 2 — 3 дні праці, але також і симпатичні, а хто не може самий працювати, той складає гроші у будівельний комітеті, а він виплачує тим робітникам, що працюють довше.

— Це, бачиш, добре діло бути членом ТУРФДіям, бо кожний член цієї організації є співвласником майна, яке має ця організація в цілій Канаді, а рівночасно є і співпрацівником в організаційно-освітній діяльності.

Будком робить свою роботу обдуману, планову, щоби багато гроша не витрачувати, журитьсь відки його вагати, має свої записки спільно зі зарядом ТУРФДіям.

На однім засіданні один зі зарядовців каже: — Пригадує собі, що минулої весни наш драмгурток хотів їхати до М. з представленням п. ч. "Заколот". Чи не могли-б ми цього року поїхати туди, порозумівшись з тамошнім відділом зарядом, щоби навичав день? Добре було-б в суботу для нас і думав, що й для них буде найлучше.

— Це добра пропозиція, каже голова, але конштатиме дорожого трену.

— То не багато осіб, а подруге ми не мусимо їхати треном, де-хто з товаришів має кару і можемо їхати карями то недалека дорога, всего 10 миль.

— Школа заходу товаришів, ми можемо виставити комедію лиш в себе, а до М. не раджу, бо вони відмовляться, каже один з наших.

Бездомний.

Ріджайна, Саск.

ЗЛОЖИЛИ ТИСЯЧУ ДОЛАРИВ НА БУДОВУ У.Р.Д.

Тисячу доларів зложило українське свідоме робітництво в Кирленд Лейк, Онт. на 28. квітня, на побудовання свого власного У.Р.Д.

Робітники Кирленд Лейк зрозуміли вже, що в боротьбі проти гноблення й виснаженню, треба бути самим свідомими й треба знати, як боротися. А щоби бути свідомими, треба вчитися, й подбати за приміщення, де можна-б зійтися, повчитися де-чого, перечитати корисну книжку чи газету, розвивати свою освітньо-мистецьку працю та класову свідомість і разом з робітниками всього світу йти до всім нам спільної мети.

Товариші! Свій дім в нас має бути збудований. Це ми вирішили. Але в нас на руках мусить бути дві тисячі доларів, аки ми розлічимо будову. Отже нам треба доложити всіх старай, щоби зібрати поміж робітниками ще одну тисячу доларів, а тоді ми розлічимо будову.

Спис імен жертводавців, які зложили вже на оту будову Укр. Роб. Дому:

Тов. І. Марковський \$100.00;

— Цього-ж року від них було три делегати на двадесяти всерієнім зїзді ТУРФДіям і вони чули, що сильніші відділи повинні помагати слабшим відділам.

І рішили в нас, щоби наш секретар написав листа з проханням до М. заряду в тій справі, а режисером доручили, щоби підготував комедію "Заколот" Так і зробили. Представлення приготувалися. Кожний товариш і товаришка старався вивчити свої ролі напам'ять, а режисер слідить за рухами, щоби відіграти добре в себе, а потім їхати до М.

Час минає, відповіді нема. Секретар пише другогого листа. Минає три тижні, відповіді нема.

В п'ятницю, 12. квітня, "Заколот" грається перше на сцені в румунській галі в Ріджайні, а 14. травня, в неділю, другий раз. Кілька десятків доларів вже заробили, коби ще стільки а М., було-б добре, каже котрийсь з членів. Питає режисер секретаря, чи вже є відповіді.

— Немає, говорить, хоч і зрозуміло адресу написав, повинні-ж за три тижні відіясати.

Дня 19. квітня приходить відповідь, на секретаря називає, а на другогого товариша номер дому. І секретар отримав цього листа 21. квітня. Декоративні відки його вагати, має свої записки спільно зі зарядом ТУРФДіям.

На однім засіданні один зі зарядовців каже: — Пригадує собі, що минулої весни наш драмгурток хотів їхати до М. з представленням п. ч. "Заколот". Чи не могли-б ми цього року поїхати туди, порозумівшись з тамошнім відділом зарядом, щоби навичав день? Добре було-б в суботу для нас і думав, що й для них буде найлучше.

— Це добра пропозиція, каже голова, але конштатиме дорожого трену.

— То не багато осіб, а подруге ми не мусимо їхати треном, де-хто з товаришів має кару і можемо їхати карями то недалека дорога, всего 10 миль.

— Школа заходу товаришів, ми можемо виставити комедію лиш в себе, а до М. не раджу, бо вони відмовляться, каже один з наших.

Бездомний.

Ріджайна, Саск.

ТВОРИ ІВАНА ФРАНКА.

Борислав сміється (брошурована)	\$1.50
Майні Мирон та 8 інших оповідань 1.50
Вибір поезій і оповідань Ів. Франка (брош) 1.75
Ів. Юра Шекманов брив Черемномов 1.50
Манипулянтка та інші оповідання 1.50
Вибір поезій Ів. Франка з начерком про його життя 1.50
До співак і інші оповідання для дітей 1.50
З вершин і низів	\$3.40
Перехрестні стежки (в оправі)	2.00
Борислав сміється (в оправі)	2.00
Основа суспільности	1.50
Колі ще звірі говорили 4 томи	1.00
Пісні і праця (в оправі)	1.00
Пісні і праця (брошурована) 1.00
Велючий шум (в оправі) 1.00
Велючий шум (брошурована) 1.00
Захар Беркут	1.00
Твори Ів. Франка том 25. 1.00
Твори Ів. Франка том 26. 1.00
Вибрані твори Ів. Франка 1.00
Два домашнього огнища 1.00
З буряних літ 1.00
Петр і Добушак 1.00
Панталаха 1.00
Твори Ів. Франка том 3 — 3 1.00
Із днів журби 1.00
Семпер Пиро 1.00
Лис Микита (в оправі) 1.00
Лис Микита (брошурована) 1.00
Панські жарти 1.00
Коваль Басин 1.00
Звізке листя 1.00
Рай і поступ 1.00
Бога Констриктор 1.00
Абу Казимові каші 1.00
На дні 1.00
Що таке поступ 1.00
Украдене Щастя — драма 1.00
Чотири казки 1.00
Лесютина челядь 1.00
Олімпія 1.00
Добрий заробок 1.00

Набувайте їх в Робітничо-Фармерській Книгарні у Вінніпегу. ЗАМОВЛЕННЯ З НАЛЕЖНИМТЮ ЗАСИЛАЙТЕ НА АДРЕСУ: WORKERS AND FARMERS BOOK STORE 550 SELKIRK AVENUE, WINNIPEG, MAN.

\$401.00

480.00

95.94

19.77

8996.71

Всім жертводавцям щира подяка.

Будком.

Кирленд Лейк, Онт.

Товариші! Відновляйте переладату на "Укр. Роб. Вісті"!

ОСТАННІЙ КОНЦЕРТ ДІВЧОЇ МАНДОЛИНОВОЇ ОРХЕСТРИ В ЦЕМУ СЕЗОНІ.

ДІВЧОЧА МАНДОЛИНОВА ОРХЕСТРА ЦВК ТУРФДІМ, ЯКА ОСТАННІМИ ЧАСАМИ ДАЛА ПРЕКРАСНІ КОНЦЕРТИ В ТРАНСКОНІ, ІСТ КИЛДОНАН ТА ІСТ СЕЛЖИРК, ДАСТЬ

В НЕДІЛЮ, 2. ЧЕРВНЯ 1929 РОКУ

В УКРАЇНСЬКІМ РОБІТНИЧІМ ДОМІ У ВІННІПЕГУ

СВІЙ ОСТАННІЙ В ЦЕМУ СЕЗОНІ ВЕЛИКИЙ КОНЦЕРТ.

Хоч нарешті дочекалися вже ми тепліших, весняних днів, і кожного хотіть посидіти на теплому повітрі, то проте в неділю, 2. червня, ми повинні прийти громадно на цей один з найкращих концертів на закінчення сезону.

ПОЧАТОК ТОЧНО В ГОДИНІ 8.30 ВЕЧЕРОМ.

ВСТУП ЗА ДОБРОВОЛЬНИМИ ДАТКАМИ.

ПРИХОДІТЬ ДИВИТИСЯ НА ФІЛЬМИ 3 РАДЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Центральний Виконавчий Комітет ТУРФДІМ отримав три прекрасні фільми з Рад. України п. н. "ТАРАС ТРЯСИЛО", "МИКОЛА ДЖЕРЯ" і "КРИЗЬ СЛЪОЗИ".

ЛЕТБРИДЖ, АЛТА. — В Українськiм Робiтничiм Домi: "Тарас Трисяло" — в четвер, 30. травня; "Микола Джеря" — в п'ятницю, 31. травня; "Кризь Сльози" — в суботу, 1. червня.

КОЛГОРСТ, АЛТА. — В Одфелов Салi: "Тарас Трисяло" — в понеділок, 3. червня; "Микола Джеря" — у вiвторок, 4. червня; "Кризь Сльози" — в середу, 5. червня.

ГИЛКРЕСТ, АЛТА. — В Майнерськiй Салi: "Тарас Трисяло" — в четвер, 6. червня; "Микола Джеря" — в п'ятницю, 7. червня; "Кризь Сльози" — в суботу, 8. червня.

КОЛМЕН, АЛТА. — В Українськiм Робiтничiм Домi: "Тарас Трисяло" — в понеділок, 10. червня; "Микола Джеря" — у вiвторок, 11. червня; "Кризь Сльози" — в середу, 12. червня.

КЕЛГАРИ, АЛТА. — В Українськiм Робiтничiм Домi: "Тарас Трисяло" — в четвер, 13. червня; "Микола Джеря" — в п'ятницю, 14. червня; "Кризь Сльози" — в суботу, 15. червня.

КЕНМОР, АЛТА. — В Опера Гавз: "Тарас Трисяло" — в понеділок, 17. червня; "Микола Джеря" — у вiвторок, 18. червня; "Кризь Сльози" — в четвер, 20. червня.

РОЗДЕЙЛ, АЛТА. — В Українськiм Робiтничiм Домi: "Тарас Трисяло" — в п'ятницю, 21. червня; "Микола Джеря" — в суботу, 22. червня.

ДРОМГЕЛЕР, АЛТА. — В Українськiм Робiтничiм Домi: "Тарас Трисяло" — в понеділок, 24. червня; "Микола Джеря" — у вiвторок, 25. червня; "Кризь Сльози" — в середу, 26. червня.

ЕДМОНТОН, АЛТА. — В Українськiм Робiтничiм Домi: "Тарас Трисяло" — в четвер, 27. червня; "Микола Джеря" — в п'ятницю, 28. червня; "Кризь Сльози" — в суботу, 29. червня.

В кожній місцевості й кожна фільма показується тільки один раз на вечір, тому приходіть на час і кличте своїх знайомих.

Дальша подорож буде оголошена в наступних числах "Українських Робітничих Вістей".

П'ЯТА РІЧНИЦЯ УКР. РОБ. ДОМУ У ВЕСТ ФОРТ ВІЛ'ЯМ, ОНТ.

ДО ВСЬОГО ЧЛЕНСТВА УКРАЇНСЬКИХ РОБІТНИЧИХ ОРГАНІЗАЦІЙ І УКРАЇНСЬКОГО РОБІТНИЦТВА ВЕСТ ФОРТУ І ОКОЛИЦЬ.

Дорогі Товариші й Товаришкi! Першого червня п. р. буде п'ять років, коли ми, організоване робітництво, вперше започаткували нашу працю на культурно-освітній і мистецькій полі в новозбудованім Українськiм Робітничiм Домi цієї місцевості.

П'ять років ми ані хвилини не забували про виховання наших робітничих дітей: вчили рідної мови й письма, вчили їх шанувати й любити своїх родичів і взагалі всіх працюючих; вчили їх користися і гарних ручних робіт-випивок, вчили їх співати й грати на мандолінах.

Отже ми закликаємо все членство наших організацій і широку українську працюючу масу Вест Форту й околиці до масової участі у відзначуванню п'ятої річниці Укр. Роб. Дому, яка відбудеться в двох днях:

1-го червня, в суботу, відбудеться гарне представлення під назвою "КАТЕРИНА МЪЖИЧКА" і в неділю, 2-го червня КОНЦЕРТ-МІТІНГ, в якому візьмуть участь всі наші мистецькі сили, а також і бесідники розкажуть нам про наші досягнення на протязі цього п'ятиріччя.

Початок обох цих підприємств точно в год. 8.30 вечером. Заряд відділу ТУРФДІМ.

ЧИЇ ГРОШІ, ТОГО Й ПРАВДА.

Мені попав в руки "Кан. Фармер" з 8. травня. Там є й допис, якогось "майнера" (певно боса чи формана) п. н. "В обороні правди".

У своїй дописові, чи пак "В обороні правди" лише дописує "Кан. Фармера", що його формани добилися отого становища форманства знанням праці, а не батлівою.

В те, що формани з табору "Канад. Фармера" добились форманства знанням праці, не повірять ні самі редактори "К. Ф.", а тим менше боса, а ще менше отой форман.

А вже певне своє патріотичне обличчя покаже дописувач, коли грозить, що "Голідржер" не приймає до роботи ні одного більшовика.

Не забув дописувач "К. Ф." загадати за своїх сторінки, як то вони втрачають бізнес на робітниках.

Чи так буде говорити працьовиті робітники? Цевно, що ні. Це відповідь наемників, служальців капіталу.

Не забув дописувач "К. Ф." загадати за своїх сторінки, як то вони втрачають бізнес на робітниках.

Таня, як вони можуть втримуватися й розвиватися далі, коли так дуже трапляє саме через робітників.

"А чимало крику наробиють наші більшовики, коли якого робітника засудять за волюнтарство!" — кричить дописувач "Кан. Фарм".

На прикінці допису записав "К. Ф." і Шевченка. Скаженіє зі злости, що українські працюючі святкують Шевченка не так, як це робить не тільки "варшавське сміття", але й тутешні.

Та! Ми Шевченка шануємо й востроємо концерт-мітінги в його честь. Шануємо Шевченка як страдалника за своїх криваків, земляків, дорожимо ним як бунтарем, що закликав українських працюючих: "Враждою, зброєю, волею окрепте".

Тиміше, Онт.

Робітник.

ПРИСЛАЙТЕ СТАРУ АДРЕСУ.

Колі переїдете з одної місцевості до другої або перенесете з одного помешкання до другого, то не забудьте повідомити зараз нашу адміністрацію, аби змінила Вашу адресу.

ПОВІДОМЛЕННЯ.

ВАЖНЕ ДЛЯ ВСЬОГО ЧЛЕНСТВА ТУРФДІМ У ВІННІПЕГУ

Повідомляється все членство відділу ТУРФДІМ, Жінської секції ЦК. Жінської відділа рідної місцевості в такому порядку: Порт Артур, Онт. — 28. і 29. травня.

МІСЯЧНІ ЗБОРИ ВІДДІЛУ Р.З.Т. У ВІННІПЕГУ

— відбудуться — В НЕДІЛЮ, 2. ЧЕРВНЯ В ГОД. 2.30 ПОПОЛУДНІ

Обов'язком всіх членів прийти на час і при вході до салі треба виказатися членською книжечкою.

Вкладки приймається від години 2-ої по пол.

ЗАБАВА-ТАНЦІ!

Старанням відділу Р.З.Т. відбудеться в четвер, 30. травня, в Укр. Роб. Домі у Вінніпегу ВЕЛИКА ЗАБАВА ЗА ЗБІРКОЮ РІЧЕЙ НА РОЗІГРАВКУ.

Товаришам, що принесуть річі — вступ вільний. Початок в годині 8.30 веч.

ОБІЗДКА ОРГАНІЗАТОРКИ ЖІН. СЕКЦІЇ ТУРФДІМ.

Повідомляємо всі відділи Жінської ТУРФДІМ в західній Канаді, що організація ЦК. Жінської відділа рідної місцевості в такому порядку: Порт Артур, Онт. — 28. і 29. травня.

Бей Вел, Онт. — 2. і 3. червня. Солборн, Онт. — 4. і 5. червня. Коністон, Онт. — 6. і 7. червня. Торонто, Онт. — 10. і 11. червня. Вест Торонто — 12. і 13. червня. Нью Торонто — 14. червня. Гемптон — 16. і 17. червня. Селіт Катерінс — 18. і 19. червня. Торорад — 21. і 22. червня. Веланд — 23. і 24. червня. Порт Колборн — 25. червня. Престон-Галт — 27. червня. Кіченер — 28. і 29. червня. Брентфорд — 30. червня і 1. липня. Лондон — 2. і 3. липня. Форд Сіті — 5. 6. і 7. липня. Ошава — 9. і 10. липня. Монреал, Кве. — 12. 13. і 14. липня. Оттава, Онт. — 15. і 16. липня. Кобалт, Онт. — 18. липня. Кірленд Лейк — 19. і 20. липня. Руан, Кве. — 21. і 22. липня. Тімміс, Онт. — 23. 24. і 25. липня. Савт Порксплайн — 26. і 27. липня. Ансонвіл — 28. і 29. липня. Порт Френсіс — 3. і 4. серпня.

Просимо відділи Жінської і всі братні організації дати наші організації всяку моральну й матеріальну допомогу в її роботі.

За ЦК Жінської ТУРФДІМ, М. Навісська, секр.

ПОШУКУЮ швагря, Антона Стецюка, з села Верейби, повіт Терехов, Галичина. Приїхав до Канади 17 березня п. р. Іхав на кораблі Пеліда. Вістку про себе, або інформації про нього прошу слати на адресу: АLEX LUCHEK 1132 LANGLOIS AVE. WINDSOR, ONT.

ПОШУКУЮ свого брата, Федора Ромельовича, з села Гостова, повіт Гомельський, в роках 1922 і 1923 перебував в місті Ейнкс, Б. К. Вістку про себе, або інформації про нього прошу слати на адресу: S. ROMANOWICH 311 JARVIS AVENUE WINNIPEG, MAN.

МАЮ НА ПРОДАЖ гросерню з рестораном в добрім положенні межі фабричним. Диска нагода. Продаж з прирчиною зборів. ANNA TKACHUK 102 BARTON ST. W. HAMILTON, ONT.

ДР. Ф. РИБАК

ЛІКАР, ОПЕРАТОР І АКУШЕР З догальною практикою в шпиталях Вінніпегу, Шікаго й Монреалі. Операції виконує в шпиталях. Офіс: — 594 SELKIRK AVE. Телефон: — 55 223. Президентів: — 562 ALFRED AVE. Телефон: — 54 000. WINNIPEG, MAN., CANADA

ЗАМОВЛЯЙТЕ!

Ще маємо на складі ограничену кількість т. М. Ірчана книжки

В БУРЯНАХ

для продажі. Тож спішіть з замовленням на цю книжку так зараз, бо як спізнитесь, то будете жалувати. Віддали наших організацій можуть набувати в нас її для колекцій. Ціна брошурованого примірника 50 центів, опраделеного 75 центів. Замовлення разом з грошми посилайте на адресу: Ukrainian Labor Temple, 300-302 Bathurst St., Toronto 2, Ont., Canada.

ОБІЗДКА ОРГАНІЗАТОРА ТУРФДІМ І Р.З.Т. ПО СХ. КАНАДІ.

Цим повідомляється всі відділи ТУРФДІМ, Жінської секції Р.З.Т. згідно з ухвалами Десятого З'їзду ТУРФДІМ і П'ятого Конвенції Р.З.Т. Центрального Виконком ТУРФДІМ і Головного Заряд Р.З.Т. вислають на організаційну адресу тов. Івана Стокалюка, який перше об'їде східну Канаду, а потім західну.

Тов. Стокалюк відвідає наступні місцевості: Понтіула, Онт.—31. травня. Нью Торонто, Онт.—1. червня. Вест Торонто, Онт.—2. і 3. червня.

Товариші! Відновляйте передплату на "Укр. Роб. Вісти"!

За ЦК ТУРФДІМ, М. Шатувський. За Гол. Заряд Р.З.Т., О. Хоміцький.

НА ПРОДАЖ 100-акрові оновлена ферма біля міста Темптон, Онт. Земля в добрім положенні й урожайна. 75 акрів землі під uprawoю, а 25 дубового ліса. Вся реальність об'єктована. Хата між 4 кімнат, салер і кірніни. На позирок є три кірніни. Вода добра. Продукт можна легко продати в дооконних містах. Також з міста приїжджають і закуповують. Продаж тому, хто відвідає до дзучених Дерваж. Інтересованих прошу зголошуватися на адресу: JOHN KOZARICHUK P. O. Bismarck, Ont.

ПОШУКУЮ свого сина, Хомька Давида Кіндратового, який вийхав до Канади в 1913 році. В місті Бенкувер робив в 1924 році; потім переїхав в місто невідоме мені місце. Прішу митичів, які знають місце перебування його сина, подати його адресу до адміністрації "У.Р.В.", або виписати на мою адресу: НОМІКУ КІНДРАТ S. TIMBUKA WINDHURST RAYON UKRAINE (U.S.S.R.)

ПОШУКУЮ Дмитра Павлюка, з села Іспас, повіт Віжниця, Буковина. Маю старорічковий лист від нього. Вістку про себе, або інформації про нього прошу слати на адресу: ALEX LUCHEK 1132 LANGLOIS AVE. WINDSOR, ONT.

ПОШУКУЮ свого брата, Федора Ромельовича, з села Гостова, повіт Гомельський, в роках 1922 і 1923 перебував в місті Ейнкс, Б. К. Вістку про себе, або інформації про нього прошу слати на адресу: S. ROMANOWICH 311 JARVIS AVENUE WINNIPEG, MAN.

МАЮ НА ПРОДАЖ гросерню з рестораном в добрім положенні межі фабричним. Диска нагода. Продаж з прирчиною зборів. ANNA TKACHUK 102 BARTON ST. W. HAMILTON, ONT.

ДОКТОР В. ЧАСНИЙ

ЛІКАР, АКУШЕР І ОПЕРАТОР (М.Д., С.М., Л.М.С.С.) з практикою в шпиталях в Монреалі і Ст. Боніфес. (На місці з-ра Герцабска.) Урядове вечером. 417 SELKIRK AVE. — WINNIPEG. — Phone 55 805

ПЕРШОРЯДНІ УКРАЇНСЬКІ КРАВЦІ. Робимо до міри убрання і оверковти з найліпших сукон, після найновішої моди й після вашого бажання на означений час. Ціни наші низькі, бо починаються від \$30.00. Замовте собі в нас убрання а будете задоволені, як і другі наші кустумери дістали задоволення з нашої роботи, за котру ми ручимося. KUZUYK & DEMKIW, 814 Main St. (COR. JARVIS), WINNIPEG, MAN.

КРАВЕЦЬКА РОБІТНА

Робимо до міри убрання, літні плащі, зимові оверковти найновішої моди з доброї матерії і сукна по зниженій ціні десять процент опусту. Заходіть до нас а переконаєтесь. Запневимо роботу на означений час і за задоволення ручимося. Чистимо, прасуємо і напаруємо. А. СНОВА — 567 SELKIRK AVE. — WINNIPEG, MAN.

МАРІЯ НЕКИШІВНА

вдома вчителька гри на піані і теорії музики, відкриває тепер свою музичну школу в Торонто під ч. 108 AUGUSTA AVENUE. Телефон: TRINITY 5624 W.

ДЛЯ ХОРИХ

Маємо на складі різного рода ліч., в пилі і корнях. Коли чутесь хорими, так зараз відітьте до НАРОДНОЇ АПТІКИ за ліками на вашу доущачливість. НАРОДНА АРТУКА 174 HENRY AVE. E. WINNIPEG, MAN.

Dr. H. HERSHFIELD

ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР Спеціальність: венеричні хороби і хірургія. Говоримо по українськи. 576 MAIN ST. COR. ALEXANDER AVE. WINNIPEG, MAN. PHONES: OFFICE 26 600 RES. 51 162

ДР. Й. МЕГАС

ОПЕРАТОР, ЛІКАР, АКУШЕР Найліпша екс-реф машина. Найновіша електрична машина до безоперационного ліччєня. Ліччє венеричних хороб. 10164A — 101 STREET Room 201 Kitchen Block Phone 4645 EDMONTON, ALTA.

КОНТРАКТОР

Виконуємо всякого рода роботу коло доми, як вставлення фундаменту, піднесення доми, веренді і т. ин. За роботу, яку виконуємо чесно й точно, гарантуємо. HARRIS BROS. Phone 25 560 174 HENRY AVE. WINNIPEG, MAN.

УКРАЇНЕЦЬ ДР. Ю. ДРАГАН

М.Д., С.М., Л.М.С.С. Лікар, Акушер і Оператор Член Домінальної Ради Лікарів 203 CANADA BUILDING SASKATOON, SASK. (Коло сирсарської станції)

THE BUILDERS MUTUAL SUPPLY CO. LTD.

286 Chambers St., Winnipeg. Спродавці всякого рода будівельного матеріалу. Phone 22 870 — 22 870

ДР. Н. ЛАНДІС

ЛІКАР, ОПЕРАТОР І АКУШЕР Екс-реф машина. Електричні машини до ліччєня венеричних хороб. 387 DUNDAS ST. W. TORONTO Телефон до офісу: Трініті 7248

WORKINGMEN'S UNION BAKERY

312 Stella Ave., Winnipeg. Печемо хліб доброї якості і даємо добру обслугу. ЗАПРОБУЙТЕ НАС. Telephone 52 910

HOME MEAT MARKET

Phone 6365 10342—101 ST. Edmonton, Alta. Виробляємо старорічкові ковбаси, сальсисони, балоно і різного рода м'ясні вироби. Вислаємо на провінцію С.О.Д. Пишіть до нас по інформації. Власність: Д. САРАЧІЧУК І В. МАРЧИШІН.

PREGARNA

на нова українська машина до писання фірми "Портгейба", разом з кейсом лише \$70.00 за готівку, або \$75.00 на ссилати. На сплати треба зложити \$15.00 задатку а решта по \$5.00 що два тижні. Маємо на складі англійські машини до писання, нові і уживані, в цінах від \$20.00 вгору. Пишіть по наш ілюстрований ціник. MODERN OFFICE APPLIANCES LIMITED 247 NOTRE DAME AVE. WINNIPEG

ПОЛО САФЕ

УКРАЇНСЬКА РЕСТАВРАЦІЯ Коли приїдете до Вінніпегу, а не маєте знайомих, так зайдіть до нашої реставрації, де познайомились і дістанете кімнати до спання і смачну снівку страву у: Д. ПАУКА 1941; HIGGINS AVENUE (Напроти Александра Гоголя.)

ADVOKAT SEMEN OZERO

помагає всі справи судові — земельні і т. д. — Адреса: До офісу: 520 McIntyre Block. До дому вечером: 377 GARLES ST. WINNIPEG, MAN. Телефон до офісу: 86444. Телефон до дому: 54662.

ПИТАЙТЕ ЗА ВОДОЮ KEI-OLA

Ми виробляємо 14 річних гатунків ВОДИ І САЛДИ. ARCTIC DRINK MFG. CO., 862 Selkirk Ave., Winnipeg. Phone: 54 227

ДР. Й. С. ЧАЙКІВ

ЛІКАР АКУШЕР І ОПЕРАТОР (ВА. М.Д.) Офіс: 349 BATHURST STREET. Офіс і вшанув. 269 ROYCE AVENUE. TEL. TRINITY 7132 TORONTO, ONT. TEL. LLOYDROCK 3353 Урядові години — від 2 до 4 і від 6 до 8.

НАЙЛІПШИЙ ЛОМБЕР

В нас можна дістати всякого рода матерія, який лише потрібний до будови. Для фармерів даємо спеціальну ціну на всім. Купуючи в нас, ви дістанете повне володіння і гарантію. Пишіть в своїй мові до: WINNIPEG LUMBER & FUEL CO. 362 JOHNSON AVE. — PHONE: 53 113 — WINNIPEG, MAN.

WHITE STAR LINE RED STAR LINE

Регулярні і часті відіди до Європи, в лізі з Монреалю, в зимі з Галіфаксу. Даємо всяку поміч в справдженні кривих з Європи. Пересилка грошей до Європи кайсами або поштою. Скоро випадає з американських доларх. Нийві оплати. Спродуємо найбільшими кораблями в світі до Нью Йорку, а великими кораблями до Канади. Оперуємо кораблями між Європою а Канадою через 60 років. Маємо бора по всіх головних містах Європи і Канади, в яких службовці говорять вашою мовою. Заходіть або пишіть до котрого небудь з наших агентів за дальшими інформаціями і безплатною порадою відносно подорожі чи пересилки грошей.

224 PORTAGE AVE., 10275 — 101st STREET. WINNIPEG, MAN. EDMONTON, ALTA. LAND BUILDING. CANADA BUILDING. SASKATOON, SASK. CALGARY, ALTA. 55 KING STREET EAST. MCGILL BUILDING. MONTREAL, QUE.

WHITE STAR LINE CANADIAN SERVICE